

RISSARRA

Revista d'ensenyament de les Illes · abril-maig-juny 2013 · núm.143

Sindicat de Treballadores i Treballadors Intersindical de les Illes Balears STEI

PISSARRA

Revista periòdica d'informació
de l'ensenyament
de les Illes Balears

EDITA:

STEI
INTERSINDICAL

Sindicat de Treballadores i
Treballadors Intersindical de les
Illes Balears

Carrer Jaume Ferran, 58
07004 Palma
Tel. 971 90 16 00
Fax. 971 90 35 35
Pàg. Web: www.stei-i.org
E-mail:

mallorca@stei-i.org
llevant@stei-i.org
inca@stei-i.org
soller@stei-i.org
menorca@stei-i.org
eivissa@stei-i.org

CONSELL DE DIRECCIÓ I REDACCIÓ:

Francesc Xavier Alomar Novila
Gabriel Caldentey Ramos
Maria Camps Sintes
Francesc Cardona Natta
M. Antònia Font Gelabert
Tomàs Martínez Miró
Joana Tur Planells

COORDINACIÓ:

Joan Lladonet
Montserrat Nadal

S'agraeix la col·laboració de les
autores i dels autors dels
articles.

MAQUETACIÓ, COMPOSICIÓ I IMPRESSIÓ:

Toni Martínez

Escola de Formació en
Mitjans Didàctics.
C/ Marià Canals, 13
07005 Palma
Tel. 971 91 00 60

PUBLICITAT:

Jaume Ferran, 58
07004 Palma
Tel. 971 90 16 00

DISSENY DE LA PORTADA:

Toni Martínez

FOTOS:

Biel Barceló
Antònia Maura
Internet

Els articles publicats en aquesta
revista expressen únicament
l'opinió de les seves autores i dels
seus autors.

Dipòsit Legal: PM 533/77
ISSN: 1133-052X

ÍNDEX

4 EDITORIAL

5-8 EL MALLORQUINISME CULTURAL I POLÍTIC A L'INICI D'UN NOU CICLE
DAMIÀ PONS

9-11 POLÍTICA LINGÜÍSTICA DEL GOVERN DEL PP DURANT AQUESTA LEGISLATURA I
RESPOSTA DEL POBLE
JOAN LLADONET I ESCALES

12-13 SOCIETAT, ESCOLA I LLENGUA
JOAN MELIÀ

14-15 LA LOMCE, UN ATAC SENSE PRECEDENTS ALS NOSTRES DRETS SOCIALS I
LINGÜÍSTICS
GABRIEL CALDENTY

16-19 RESPOSTES DE L'STEI INTERSINDICAL I L'ASSEMBLEA DE MESTRES DAVANT LES
POLÍTiques LINGÜÍSTiques DE BAUZÀ
M. ANTÒNIA FONT

20-22 GABRIEL BARCELÓ, TOTA UNA VIDA DEDICADA A LA DEFENSA DE LA LLENGUA
I DE LA CULTURA CATALANES
MONTSERRAT NADAL

23-24 DOS CURSOS D'ENLLAÇATS A LES PITIÛSES
JOANA TUR PLANELLS

25 9 DE MARÇ, ENLLAÇATS PER LA LLENGUA: CRÒNICA D'UN ÈXIT
MARIA CAMPS

26-27 LA BONA FEINA DELS PALIC EN ORRIS
MONTSERRAT NADAL

28 EL CATALÀ AL SERVEI LINGÜÍSTIC DE LA UIB
SERVEI LINGÜÍSTIC DE LA UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

29-30 COM LA CARN DE XINXA
ANTÒNIA MARIA SBERT MESTRE

32 LLIBRES

EDITORIAL

El curs que és a punt d'acabar ha estat el període en què s'han viscut amb més cruesa els efectes de les retallades que el sistema educatiu ha patit al llarg de les darreres dècades. Les mesures que s'han aplicat, tant des del Govern de Mariano Rajoy amb el Reial Decret del ministre Wert, com per part de la Conselleria d'Educació del Govern de les Illes Balears, s'han deixat sentir enguany amb tota la seva duresa.

Les escoles i els instituts de les nostres illes han hagut de fer front a múltiples mancances, que s'han anat encadenant al llarg del curs escolar: reducció del nombre de professorat interí, augment de les ràtios a les aules dels centres escolars, supressió de programes d'atenció a la diversitat, no pagament del deute pendent amb les escoles i els instituts, no cobriment de les baixes del professorat inferiors a un mes, etc.

El professorat tampoc no s'ha lliurat de les envestides del Govern estatal ni de l'autonòmic, i ha hagut d'assumir en la pròpia pell gran part dels ajustaments que les distintes administracions han aplicat al pressupost educatiu. Això li ha suposat l'augment de l'horari lectiu a l'ensenyament secundari, la supressió de molts complements retributius, la desaparició de la pràctica totalitat dels ajuts del fons social, l'eliminació de la paga extraordinària del mes de desembre, o la pèrdua de retribucions a causa d'una baixa per malaltia comuna.

A totes aquestes mesures que han malmès d'una manera ben directe el nostre sistema educatiu en el seu dia a dia, cal afegir-hi la bateria de propostes que les diferents administracions han posat en marxa en l'aspecte legislatiu. Per part del Govern de l'Estat, el Consell de Ministres va aprovar, el passat mes de maig, la proposta de Llei Orgànica per a la Millora de la Qualitat Educativa (LOMCE), del ministre Wert. Una proposta que és una autèntica "esmena a la totalitat" al model d'escola que des de l'STEI Intersindical sempre hem defensat: una escola democràtica, compensadora de les desigualtats socials, arrelada al seu entorn cultural i lingüístic, i laica.

L'articulat de la LOMCE ens dibuixa un model d'escola en què s'anul·la la poca representativitat que encara té la comunitat educativa en els òrgans decisoris dels centres docents, on l'Estat recentralitza gran part dels continguts curriculars, que crearà moltes més diferències socials entre els nostres alumnes, que farà impossible la pervivència del model d'immersió lingüística en les llengües pròpies dels territoris amb una llengua oficial distinta del castellà, i en la qual el pes que hi guanya la religió catòlica clama al cel.

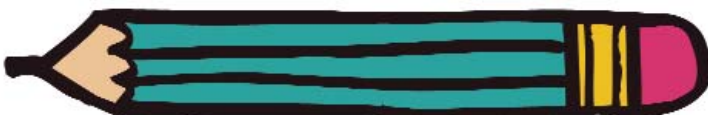
Com si això no fos prou greu, el Govern de José Ramón Bauzá ha elaborat al llarg d'aquest curs tres propostes legislatives que volen ser, pels homes i dones del Partit Popular, l'estocada final al nostre model educatiu. Per una banda, amb la posada en marxa de la Llei de símbols pretenen regular els espais dels edificis públics de la nostra Comunitat i prohibir l'ús de qualsevol distintiu que tinguem a veure amb les nostres senyes d'identitat lingüística i cultural. Per altra banda, amb la Llei de convivència i d'autoritat del professorat pretenen controlar i sancionar, si és precis, les lliures opinions del professorat, amb un règim disciplinari que ultrapassa de molt allò que prescriu una norma estatal com és l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic.

Però la norma que més contestació ha aixecat, per la gravetat que suposa i per la manera com s'ha imposat a la comunitat educativa, sense cap tipus de consens ni cap referència pedagògica ni organitzativa, ha estat el Decret de Tractament Integrat de Llengües, una autèntica bomba a l'estructura més vital del nostre sistema educatiu: la seva llengua vehicular i el model d'immersió lingüística en català.

Publicada al BOIB de dia 20 d'abril, des d'aquest dia els centres no han deixat de viure amb una angoixa alarmanent els esdeveniments que s'han accelerat en uns terminis per a l'aplicació del susdit Decret sense cap tipus de lògica ni concert. A més, les instruccions que des de la secretaria autonòmica d'Educació s'han enviat als centres en distintes fases d'aquest lapsus de temps tan curt no han fet altra cosa que sembrar el caos i la confusió en els equips directius i en el professorat.

L'STEI Intersindical ha presentat un recurs d'alçada contra les instruccions del secretari autonòmic, i té la intenció ferma d'impugnar el Decret de Tractament Integrat de Llengües en la seva totalitat. I és que, en un context de crisi econòmica que ha suposat fortes retallades dels recursos destinats a l'educació, ens sorprèn molt que, amb el discurs de la millora de la qualitat de l'ensenyament i la reducció del fracàs escolar, se'ns digui que la implantació d'aquest Decret per al proper curs sigui prioritària.

Ens oposarem al Decret TIL amb totes les nostres forces i amb tots els nostres recursos, així com també farem front a totes aquelles mesures que van en contra de la qualitat de l'ensenyament, de la igualtat d'oportunitats dels nostres alumnes, i dels drets laborals, socials i lingüístics de la nostra gent.

EL MALLORQUINISME CULTURAL I POLÍTIC A L'INICI D'UN NOU CICLE

Damià Pons,
professor i escriptor

Al llarg de prop de cent vint-i-cinc anys, el mallorquinisme cultural i polític –el nacionalisme d'autodefensa que s'ha desenvolupat a l'illa– va treballar amb dues hipòtesis bàsiques. La primera, en referència a l'Estat espanyol. La segona, de caràcter intern.

D'ençà de Miquel dels Sants Oliver, el 1890, fins al període de la transició postfranquista, la hipòtesi va ser que arribaria algun dia en què Espanya esdevindria un estat democràtic i modern, industrialitzat i europeu, amb les diferents oligarquies seculares –la militar, la político-funcionarial, l'eclesiàstica i la formada pels grans propietaris agrícoles– definitivament desactivades, i amb una població universalment escolaritzada que seria capaç de concebre la pluralitat com un bé a protegir i no com un enemic que calia abatre. I que d'aquesta nova naturalesa política i social se'n derivaria, en bona lògica, una actitud favorable de l'Estat envers la seva diversitat interna –nacional, lingüística i cultural–, amb el consegüent reconeixement del dret de les nacions no castellanes a tenir el nivell d'autogovern suficient que en cada moment històric elles mateixes decidissin.

El mallorquinisme va haver de tenir una infinita paciència, però, perquè Espanya una vegada i una altra va ser incapaç de transformar-se en un estat veritablement democràtic i modern. Ho varen fer impossible el sistema de la Restauració i les dues dictadures militars del segle XX. Tanmateix, l'expectativa que la hipòtesi pogués convertir-se algun dia en una realitat tangible no va ser

descartada. I a Catalunya i al País Valencià va passar exactament igual. O a Menorca i Eivissa. Amb posterioritat a l'acabament del franquisme i a la implantació, amb cobertura constitucional, de l'estat autònom, coincidint amb una etapa de transformacions socioeconòmiques aparentment profundes i amb la formació d'una classe mitjana d'una extensió considerable, va poder semblar que l'Espanya de sempre estava predisposada, ara sí, a oblidar-se de la pràctica de l'autoritarisme i de la intransigència com a formes de govern de les institucions i de la vida social, i igualment que també deixava de considerar –i, en

conseqüència, hi renunciava– que el centralisme i la uniformització eren els dos instruments polítics més adients per a la direcció de l'estat.

Amb el miratge d'una Constitució farcida de suposades bondats –gairebé ningú volgué veure-hi les taques negres– i amb la creació de l'estat autònom, va poder parèixer que el nacionalisme castellano-espanyol assumia que havia de deixar de ser el propietari en exclusiva de l'Estat. En el nou cicle històric que tot just començava, suposadament

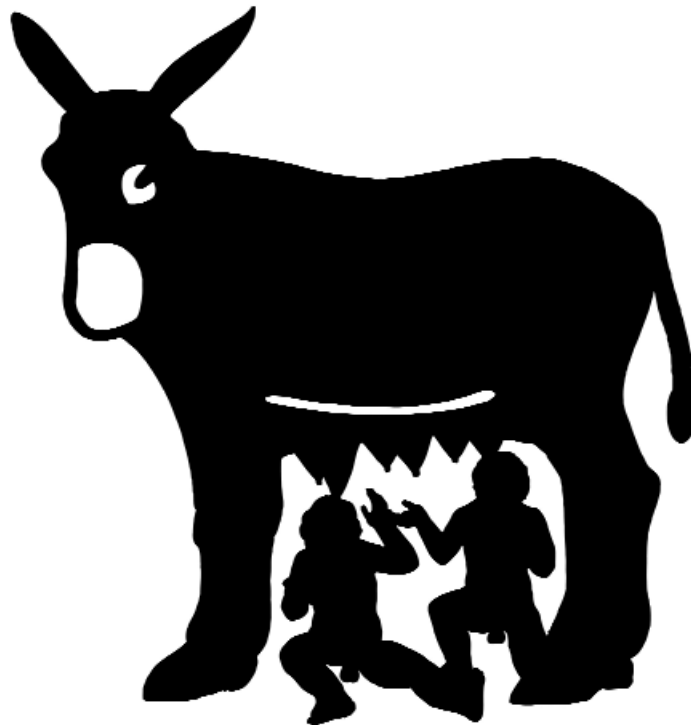
succeiria que l'Estat i les comunitats autònomes es distribuïren, des d'una actitud cooperativa i complementària, els àmbits de decisió política i, així mateix, acordarien civilitzadament a qui corresponia la posició d'hegemonia competencial a l'hora de governar o d'establir l'estatut legal de determinats elements, per exemple, de les llengües no castellanes dins el seu propi territori. Ja han passat uns trenta-cinc anys d'ençà de l'inici de tot plegat. Ja hi ha una perspectiva més que suficient per a fer-ne

un balanç ben documentat. Idò
bé, totes
l e s

evidències demostren que aquests darrers anys hi ha un claríssim i agressiu reviscolament de l'Espanya de sempre. A tall d'inventari, facem-ne una llista: l'augment de l'autoritarisme en la gestió de la cosa pública, la incapacitat d'autocrítica (PP i PSOE) per haver impulsat temeràriament un model econòmic fonamentat exageradament en els serveis turístics barats i en la construcció desorbitada (Espanya concebuda per Aznar com la Florida d'Europa), la subordinació dels interessos de l'economia productiva a l'objectiu ideològic-polític de cohesionar i centralitzar encara més l'Estat-nació (n'és una mostra la creació d'una desproporcionada xarxa radial de transport d'alta velocitat i la hipertròfia de Madrid com a capital), el malbaratament que s'ha fet dels recursos procedents del Fons de Solidaritat de la Unió Europea o de la venda de les empreses públiques estatals, el foment de la fòbia a la diversitat lingüística i nacional promogut per la quasi totalitat dels mitjans de comunicació madrilenys (la catalanofòbia n'és la manifestació més virulenta), el dret de cuixa que han tingut els poders financers per a especular amb els recursos que els ciutadans els havien confiat (el Banc d'Espanya mirant a una altra banda), les pràctiques gens ni mica exemplars de la gestió d'una bona part de les institucions i dels partits polítics, el foment des del poder de la generalització d'actituds pròpies de nous rics entre les classes mitjanes que, amb l'arribada de la crisi, han pogut comprovar que en realitat no tenien la capacitat de despesa que el sistema político-econòmic establert els havia fet creure, la fatxenderia i la manca de sentit de la realitat dels governants madrilenys de torn que els ha dut a publicitar Espanya com un estat que tenia un dels sistemes financers i econòmics més sòlids del món (Zapatero, l'any 2007) o que tenia el dret de ser una potència que formàs part de l'elit imperial (la foto d'Aznar amb Bush i Blair o la compra d'armament per valor de trenta mil milions d'euros, l'any 2001), les maniobres legislatives i governamentals constants que tenen com a principal objectiu la recentralització de les decisions i la reducció de les comunitats autònomes a simples ens de gestió subordinats al poder madrileny... I un

llarg etcètera de despropòsits més. El miratge a hores d'ara ja s'ha esvaït i ha aparegut novament la mateixa Espanya dels dos darrers segles: incapaç de veure's talment com és en realitat i que s'autoenganya injectant-se dosis de superbia i de *grandeur*. Una Espanya que és poca cosa més que una exhibició permanent del nacionalisme castellano-espanyol més fonamentalista. I sempre disposada a combatre aferrissadament els seus enemics interiors: o sigui, les llengües i les nacions que no accepten sotmetre's a la seva llei i que tampoc no combreguen amb el model d'estat centralitzat, uniforme i acastellanat. Amb un afegit molt

important, aquestes darreres dècades: als tres països del català, a més a més, se'ls ha assignat el paper de ser els grans proveïdors de recursos a l'Estat (recordem que l'espoli és d'un 14% del PIB, a les Balears; d'un 9%, al País Valencià; i d'un 8%, a Catalunya). Tanmateix, però, a canvi de la cessió d'una quantitat tan abundosa de recursos, no se'ls reconeix el dret que els correspongui cap tipus de compensació: en reclamar un finançament just, són acusats d'insolidaris; en pretendre que l'ús del català esdevengui habitual i predominant dins el seu territori històric, són acusats i criminalitzats com a perseguïdors del castellà, injuriant-los fins al punt de considerar que actuen a semblança del que feren alguns règims totalitaris d'infausta

memòria; en haver-hi una gran majoria social (a Catalunya) que és partidària de decidir lliurement i democràticament el seu futur polític, l'única resposta de l'Estat és l'amenaça –per terra, mai i aire- i la prohibició.

L'estat autònic, trenta-cinc anys després de la seva implantació, s'ha convertit en poca cosa més que en la disfressa que ha adoptat l'Estat-nació acastellanat i centralitzat que va néixer fa uns tres-cents anys. L'objectiu és continuar salvaguardant les essències més genuïnes del règim implantat amb l'arribada dels borbons a la corona espanyola. Aquesta és la principal obsessió del nacionalisme

que estan sota la seva tutela. La hipòtesi de l'Espanya acollidora que el mallorquinisme, el catalanisme o el valencianisme havien imaginat que en algun moment seria possible, ha esdevingut poca cosa més que una entelequia per a consum d'ingenus o un parany per a camuflar un acomodament personal interessat a l'*statu quo*. Subordinació política, espoli fiscal i minorització cultural i lingüística: aquesta és l'única proposta que l'estat és capaç d'oferir a hores d'ara als balears i a tots els països de llengua catalana. La mateixa de sempre.

Parlem de la segona hipòtesi amb què històricament havia treballat el mallorquinisme cultural i polític. El plantejament era molt elemental i molt lògic: quan les Balears comptin amb un règim d'autogovern i amb unes institucions pròpies, els drets polítics i econòmics, i la llengua i la cultura que des de fa segles ens donen la identitat i la cohesió, seran protegits i fomentats al màxim. Des del govern, l'insular i el del conjunt de l'arxipèlag, i des del Parlament, sigui quin sigui el seu signe ideològic, es defensaran els interessos polítics i econòmics balears i es fomentarà l'autoestima i l'adhesió dels ciutadans a la identitat històrica i a la llengua i la cultura catalanes, i així mateix s'impulsarà un projecte de futur des de la perspectiva d'un país que es concep com a subjecte polític prevalent. La hipòtesi va ser construïda a partir de la consideració del que havia succeït a Catalunya al llarg del segle XX. En l'època de Prat de la Riba, primer des de la Diputació de Barcelona i després des de la Mancomunitat, entre el 1907 i el 1923,

ontològic que controla i gestiona l'Estat en benefici propi. El miratge d'una Espanya plenament democràtica, capaç d'assumir com una riquesa la seva diversitat nacional interna i la seva pluralitat d'idees, i moderna, amb els valors il·lustrats de la racionalitat i del debat crític, i amb la consideració de la igualtat i la democràcia de bon de veres i la cultura, la ciència i la tecnologia com els principals motors del progrés social, ha quedat definitivament fet miques. Ara ens trobam en la fase d'unes autonomies intervingudes pel Govern d'un Estat en bancarrota que compensa la seva subordinació a les directrius de la UE practicant la fatxenderia més descarada a l'hora de determinar com han de gestionar la seva misèria pressupostària les administra-

i més endavant amb la Generalitat republicana, el poder polític català, certament limitat, havia donat impuls a la llengua i la cultura del propi país, tant en l'àmbit de l'alta cultura com en el de la difusió social. Si a Catalunya, en els seus períodes d'autonomia limitada, havia succeït així, era raonable pensar que a les Balears passaria previsiblement una cosa semblant. O sigui, l'existència d'un govern i d'un parlament propis necessàriament haurien d'implicar la defensa i el foment institucional de la llengua i la cultura catalanes per la seva condició de ser les històriques i les pròpies de les Balears. Aquesta era la hipòtesi amb què el mallorquinisme havia treballat històricament. Vist des d'ara mateix, aquesta creença va ser d'una imperdonable ingenuïtat.

No es va tenir en compte una evidència: les institucions polítiques són i fan allò que determinen les majories socials. I mentre que a Catalunya la majoria social era catalanista, des de l'inici del segle XX, a Mallorca i a les Balears era i és políticament provinciana, culturalment i lingüísticament malalta d'autoodi i, a més a més, subordinada amb consentiment als poders de l'Estat i als seus còmplices autòctons.

En quina situació ens trobam trenta anys després de l'aprovació de l'Estatut d'autonomia de les Balears i, per derivació, de l'existència del nostre parlament i govern autonòmics? Com han actuat i actuen les institucions balears respecte a la llengua, la cultura i la identitat històrica que ens són pròpies? La resposta és evident: si estan controlades pel Partit Popular, oscil·len entre la pràctica de l'absentisme i el confusionisme –l'època de Gabriel Cañellas–, o en són obertament i agressivament contràries, com succeeix amb l'actual Govern presidit pel gens honorable Josep Ramon Bauzá. El mallorquinisme històric mai no s'ho

hauria pogut imaginar que succeís el que està passant durant l'actual infausta legislatura. Els governants balears actuen a cara descoberta, amb fatxenderia, com a enemics de la llengua, la cultura i la identitat històriques dels nostres pobles insulars. Fan la mateixa feina que d'ençà de tres segles havia estat fent l'Estat, amb l'objectiu de despersonalitzar-nos i d'integrar-nos políticament i econòmicament a un Estat-nació castellano-espanyol totalment homogeni. A hores d'ara i a tot arreu dels Països Catalans, el nacionalisme espanyol més intransigent – el PP, l'oligarquia mediàtica madrilenya, sectors importants del PSOE, l'elit politico-funcionarial de l'Estat, grups polítics que s'autopresenten com a regeneracionistes però que són poca cosa més que una reencarnació del populisme lerrouxista d'abans de la Guerra civil (Ciutadans i UPyD)–, està impulsant un programa de minorització i d'extermini de la llengua catalana, i, per extensió, de la cultura i de la identitat que s'hi relacionen. La seva hostilitat es fonamenta en una creença: en aquests moments

històrics es donen tota una sèrie de factors que poden afavorir que de manera definitiva pugui fer-se realitat l'objectiu de la uniformització total i irreversible d'Espanya, un objectiu que és un dels fundacionals de l'Estat nascut als inicis del segle XVIII. A quins factors m'estic referint? Entre altres, els següents: l'existència d'una gran quantitat de gent nouvinguda als territoris de llengua catalana, l'omnipresència dels mitjans de comunicació en castellà que fan arribar a tota la població l'imaginari cultural i polític castellano-espanyol de fàbrica madrilenya, la pervivència d'inèrcies favorables a l'espanyolisme que havien estat socialment molt reforçades per la dictadura franquista, la desvinculació dels ciutadans dels seus entorns més pròxims, fet que faciliten i afavoreixen les noves tecnologies, amb la consegüent creació d'una mena de cosmopolitisme sense arrels, etc.

En coherència, un govern que en lloc de protegir i fomentar la llengua i la cultura pròpies es dedica a desprestigiar-les, a convertir-les en prescindibles i a reduir-ne el seu ús a l'escola, a l'administració i als mitjans de

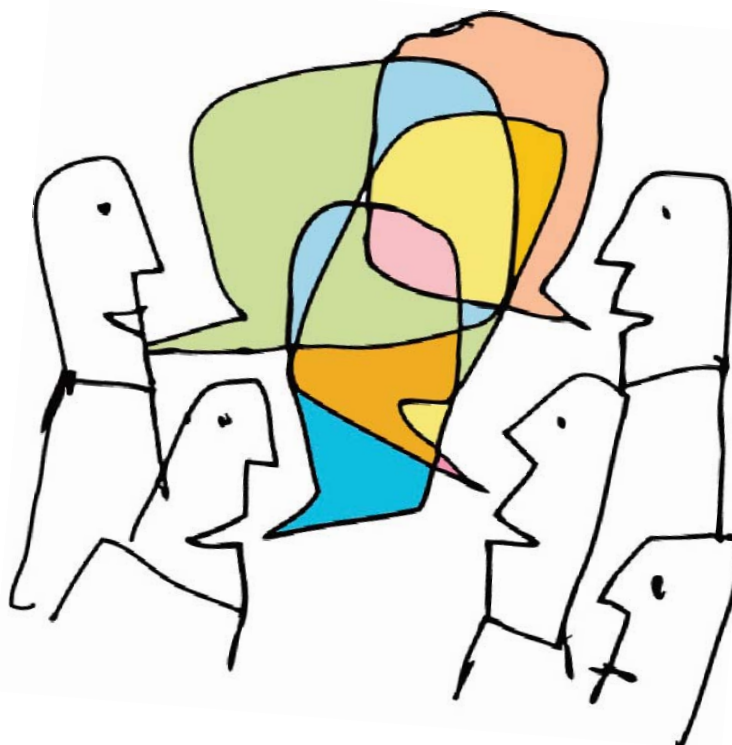
comunicació públics, igualment deixa de banda la defensa dels interessos polítics i econòmics del país que governa. Així ho està fent el Partit Popular balear. Davant la recentralització descarada que impulsen Rajoy i els seus ministeris, una acceptació servil. En matèria econòmica, fa retallades als sous dels empleats públics i als serveis socials i impulsa la creació de nous impostos, però sempre s'oblida d'explicar que la causa real de la insuficiència pressupostària de les institucions balears és l'espòli fiscal a què l'Estat ens té sotmesos. Cada any són uns tres mil milions d'euros els que no retornen. Les Balears són el territori intraestatal del món amb un dèficit fiscal més elevat (un 14%). Tanmateix, com que l'objectiu important de Bauzá és contribuir a la despersonalització dels mallorquins, fins a convertir-nos en castellans mediterranis, ja se'n cuida prou de no parlar de l'evidència de l'espòli per tal de no contribuir a crear entre els ciutadans illencs unes possibles actituds de desafecció crítica envers l'Estat que els espolia i que els obliga a tenir uns nivells de prestacions socials i culturals que són clarament inferiors als que tenen els extremerys o andalusos, per exemple, que són beneficiaris de la solidaritat de les Balears. L'hostilitat contra la llengua, la cultura i la identitat, i el desistiment en la defensa dels interessos polítics i econòmics, són les dues cares d'un executiu que en realitat és un enemic declarat dels pobles insulars que governa, encara que, no ho podem ignorar, ho pot ésser, enemic, perquè devers un 46% dels votants així ho volgueren a les passades eleccions. Tanmateix, no convé que ens oblidem de les paraules del pensador polític Alexis de Tocqueville a l'obra *La democràcia a Amèrica* (1835). Hi parla del perill de la «tirania de la majoria». Josep Maria Muñoz, el director de la revista *L'Avenç*, que és qui m'ha proveït de la referència, en fa la glossa, del pensament de Tocqueville, amb la frase següent: «El pensador francès reconeixia, sense cap dubte, que l'origen de tots els poders democràtics es trobava en la majoria, però al mateix temps advertia que això no significa que la majoria tingüés el dret de fer-ho tot». Per exemple, mai no podrà ser legítima la decisió d'un parlament de substituir el nom de la llengua catalana que és parlada a Aragó. Un 100% dels vots no tenen dret a qüestionar la ciència filològica. I igualment també serà sempre del tot il·legítima qualsevol política encaminada a la destrucció de la llengua i la cultura que són les pròpies d'un territori. Bauzá i els seus sequaços ben segur que li semblarien abominables al liberal i demòcrata Tocqueville.

Què hauria de fer el mallorquinisme cultural i polític en aquest nou cicle que està començant? El nou full de ruta, amb un horitzó de trenta o quaranta anys, necessàriament s'haurà de fonamentar sobre les dues premisses següents: a) mai no serà possible poder comptar amb un Estat espanyol que estigui predisposat a què es pugui resoldre democràticament i amb justícia la qüestió nacional de les Balears; ni tampoc, evidentment, la de la resta de les nacions no castellanes peninsulars; i b) s'ha de tenir clar que segons quins siguin els partits polítics que governin les Balears, succeirà que el Parlament i l'executiu actuaran com a enemics dels trets més rellevants de la identitat (llengua, cultura, memòria històrica) i també dels interessos polítics (assumint la subordinació i el sucursalisme) i econòmics (acceptació servil de l'espòli fiscal) del nostre país pluriinsular. Per tot plegat, caldrà promoure la desconexió i la desafecció envers l'Estat i el seu projecte de perpetuació com a realitat política i cultural de matriu castellana i de concepció uniforme i centralitzada, l'únic que Espanya és capaç de concebre, com ha quedat reiteradament demostrat. Una desconexió i una desafecció que haurien d'anar generalitzant-se progressivament entre els ciutadans i que hauria de ser impulsada per totes les entitats civiques que prioritzen, d'acord amb la lògica més elemental, els interessos propis, de naturalesa ben diversa, de les Balears. A més, cal anar construint un projecte de futur, alhora ambiciós i coratjós però també dotat d'un gran sentit de la realitat, que sigui de caràcter afirmatiu i ideològicament transversal, que prioritzi la integració i la cohesió social i que es fonamenti en un comunitarisme cívic i intercultural. Davant l'evidència que un Estat espanyol amable i acollidor no és una hipòtesi creïble ni factible, caldrà treballar per a la creació d'un Estat propi, els lligams del qual amb qualsevol estructura exterior de poder sempre hauran de ser de caràcter confederal. El sobiranisme ha de convertir-se en el gran motor del mallorquinisme cultural i polític durant els propers anys. Un sobiranisme que cal que sigui traslladat, activament i pràcticament, a l'àmbit de les decisions quotidianes i particulars de cada ciutadà, de cada partit polític, de cada organització cívica o econòmica o de cada entitat cultural. Abans de l'acte solemne de sobirania en l'escenari d'un Parlament balear que majoritàriament en sigui partidari, l'exercici del dret a decidir ha de tenir un llarg recorregut en l'àmbit de les actituds personals: a l'hora de prescindir o no de l'ús del català, a l'hora de triar els

mitjans de comunicació amb què ens volem informar i construir el nostre sistema de referències, a l'hora d'exercir el dret de vot, a l'hora d'orientar en un o altre sentit els entorns familiars o laborals dins els quals ens movem, a l'hora de promoure o no que els països de llengua catalana funcionin com a nació cultural amb la màxima eficiència, a l'hora d'optar per la subordinació o per l'autocentrament en les circumstàncies i situacions més diverses... Es tracta d'una llarga marxa, evidentment. Caldrà tenir una gran fortalesa moral, tant individual com col·lectiva. I molt d'altruisme i també un voluntarisme infatigable. I, així mateix, molta intel·ligència estratègica.

Igualment, i de manera prioritària i immediata, el mallorquinisme cultural i polític haurà de treballar amb l'objectiu de canviar els governants i les majories electorals que tenen el control de les institucions insulars i balears durant aquesta legislatura. La seva intenció, amb l'adopció quan cal de comportaments autoritaris perillosos, és sotmetre els adversaris –partits polítics, organitzacions sindicals, les entitats més rellevants de la societat civil, col·lectius professionals diversos– i empènyer-los cap a situacions de marginalitat i cap a processos de residualització. Pretenen que els mallorquins que no volen renegar de la condició de ser ciutadans de ple dret dins el seu propi territori, vagin interioritzant un sentiment de minoria fins al punt d'arribar a ser incapaços de no viure amb resignació fatalista l'expectativa del seu futur. A hores d'ara, una prioritat del mallorquinisme cultural i polític, del nacionalisme sobiranista illenc, ha de ser la d'evitar que el PP pugui continuar fent ús de les institucions autonòmiques en contra dels interessos objectius de la majoria dels ciutadans balears. Això significa que caldrà derrotar-lo electoralment el 2015. Cal construir una majoria electoral alternativa a l'espanyolisme de dretes, dins la qual hi hauria d'haver el percentatge més elevat possible de vot sobiranista. Tanmateix, els governs progressistes i compromesos en la defensa dels nostres drets col·lectius, convendria que

analitzassin críticament els errors que varen cometre en les dues legislatures que ja es feren càrrec del Govern balear, que millorassin considerablement l'eficiència de la seva gestió, que fossin capaços d'implicar en la seva acció de govern les diferents veus de la majoria de la societat.

Aquesta és la clau de volta del futur del mallorquinisme cultural i polític: créixer socialment fins arribar a la situació de comptar amb una majoria de població que sigui activament favorable als drets nacionals, culturals, lingüístics i econòmics de les Balears. Un objectiu estratègic certament gens fàcil, fins i tot molt difícil, però l'únic que pot garantir que a les acaballes del segle XXI les Balears encara continuïn essent una nació viva de llengua i cultura catalanes. Als qui ara ja són mallorquins en exercici, els caldrà molt de voluntarisme i molta capacitat de resistència i un esperit de concentració d'esforços en els objectius prioritaris. A la bona gent que fins ara no ha estat capaç de descobrir els desavantatges que representa per a les Balears la seva dependència de l'Estat espanyol i el servilisme dels autòctons que estan al seu servei, caldrà fer-los arribar el missatge del mallorquinisme cultural i polític, amb continuïtat, amb insistència, sense defalliment, amb habilitat pedagògica. És evident que és un repte polític gens ni mica fàcil el que ha de pretendre assolir el ma-

llorquinisme. Tanmateix, però, els camins alternatius que podrien haver transcorregut per dins el mapa de l'Estat espanyol ja estan definitivament barrats. L'Estat-nació és incapaç de concebre's i de funcionar de manera diferent a com va ser engendrat fa uns tres-cents anys. Per això, el nou cicle polític ha de ser necessàriament el del sobiranisme. O, és clar, l'altra cara de la moneda: l'acceptació resignada a què les Balears es vagin extingint a poc a poc com a realitat nacional diferenciada i com a espai de catalanitat cultural i lingüística. Per sort, aquests dos darrers anys s'han produït fets de gran rellevància, els quals són forjadors d'expectatives d'esperança: m'estic referint a la resposta socialment majoritària que milers i milers de ciutadans dignes han anat donant a les múltiples malifetes que el PP balear i estatal han dut a terme. Un fet és inqüestionable: a les Balears mai no havien estat tants els qui se senten activament compromesos amb la identitat i els drets nacionals del seu país pluriinsular. Ara cal donar continuïtat a aquest moviment, d'anar-lo ampliant i de dotar-lo de la màxima transversalitat ideològica i social i també de la màxima eficàcia operativa. És un bon moment per a recordar les paraules que el gramàtic Pompeu Fabra va dir, l'any 1947, a uns joves que el visitaren: «Cal no abandonar mai la tasca ni l'esperança».

POLÍTICA LINGÜÍSTICA DEL GOVERN DEL PP DURANT AQUESTA LEGISLATURA I RESPOSTA DEL POBLE

Joan Lladonet i Escalles,
comparteix la coordinació de la revista *Pissarra*

El Govern autonòmic actual del PP és el que ha suscitat més controvèrsies, confrontacions i polèmiques de tots els que han existit fins ara. No era necessari que això hagués passat perquè és el que ha governat amb una més àmplia majoria absoluta. El que ha ignorat aquest govern és que una

vegada que es troba en el poder, ha de governar per a tots i no per a un grup, perquè no tots els seus votants estan d'acord amb totes les propostes que presenta en el seu programa, i tampoc no es pot parlar massa del programa quan han incomplert la part principal d'aquest, que era que no pujarien les contribucions dels ciutadans. No poden continuar usant l'argument sobre el fet que no fan més que complir el seu

programa. El que haurien d'argumentar és si governen o no per al poble de les Illes Balears en el seu conjunt, és a dir, si defensen l'estat del benestar, els drets adquirits i conquerits i si han aconseguit disminuir l'espòli al qual ens té sotmesos el Govern central.

En aquest article, vull parlar de la política lingüística del PP, de les mesures que han posat en marxa el Govern i el grup parlamentari per desmuntar tot el que s'havia avançat durant més de

trenta anys en qüestió de normalització lingüística, que s'havia previst en totes les lleis i en l'Estatut. Quan una petita part de la població, amb una clara opció colonialista, ha volgut fer marxa enrere en totes les passes que s'havia avançat, els governants del PP s'han posat a incomplir les lleis existents i a fer-ne de noves per fer retrocedir l'ús de la llengua catalana a l'àmbit col·loquial, com si es tractés de tornar posar en vigor el Decret de Nova Planta del borbó Felip V. No han tingut en compte per res els beneficis que produïa mantenir la situació tal i com s'havia establert amb molta feina i molta efectivitat per a mantenir la pau social. Les mesures de

política antilingüística que han produït més alarma social han estat els reiterats atacs contra la llengua, que unes vegades de manera directa i altres emprant la manya han fet servir per a, tot dient que volien fer les coses bé, cavar una fossa ben profunda per anar-hi enterrant la llengua catalana d'una manera descarada i vergonyant. També intentaré reflectir la resposta del poble que ha estat clara i contundent. El poble no està disposat a perdre la seva personalitat.

Analitzem, doncs, les mesures que ha adoptat el PP des de les institucions de Govern i podem jutjar la seva actuació:

1 Han posat en marxa la "lliure elecció de llengua" al primer ensenyament a partir del curs 2012-2013. Varen enviar la normativa una i una altra vegada perquè hi havia pocs pares que reclamassin l'ensenyament en castellà. Només varen aconseguir que un 7% dels pares sol·licitàs fer el primer ensenyament en castellà. Han introduït les inscripcions "online" i altres tipus de control, perquè volen que surti així com desitgen. Enguany segurament voldran aplicar la doctrina del TSJC que ha dictaminat que si un sol alumne demana ensenyament en castellà, així s'ha de fer a la resta de l'aula. Si la sentència és aquesta, queda clar que és un exemple de llibre de justícia colonialista. Es violentarà el PEC (Projecte Educatiu de Centre) i el Projecte Lingüístic de cada escola. Es deixa de banda l'autonomia del centre i continuarà essent una injustícia i una discriminació que no es respectin els drets individuals de tots els pares i mares, ja que hi haurà sol·licituds per a alumnes de més de cent llengües maternes diferents que no hauran pogut triar la seva llengua.

2 Quan surti aquesta revista, s'haurà aprovat un decret que haurà anul·lat el de mínims i s'haurà implantat un model trilingüe o multilingüe. Si la seva boca és mesura, a l'hora de sortir als mitjans de comunicació, prometen o diuen que donaran la possibilitat que l'alumnat en acabar l'ESO domini quatre llengües. Quan això seria molt fàcil demanar-ho a les escoles i els dirien quines són les possibilitats d'aquest aprenentatge o els explicarien com s'aprèn una llengua. El model que comença repartint una tercera part al català, una altra al castellà i la restant a l'anglès, aconseguirà que en acabar l'ESO només es domini la llengua espanyola, objectiu que s'havien proposat.

3 Han modificat la Llei de la Funció Pública i han aconseguir que el català no sigui requisit per a accedir a un lloc de feina a l'Administra-

ció. L'han deixat com a mèrit, segurament amb menys valor que un màster qualsevol. El retrocés que ha suposat la nova Llei de Funció Pública ha suposat eliminar el català com a llengua preferent de l'Administració i han establert l'obligatorietat per part del Consell i de l'Ajuntament de Palma de respondre als ciutadans en la llengua en què han fet les actuacions administratives. D'això ells en diuen igualtat, quan molta gent no usa el català perquè no el va poder aprendre quan anava a escola o per moltes altres circumstàncies, que fan que la gent esculli l'espanyol, perquè sap que aquesta és la llengua preferida per l'Administració.

4 S'han eliminat els cursos de reciclatge de català per als professors des del 2011 i s'ha congelat el programa. Es veu que cadascú podrà ensenyar en la seva modalitat. Si qualche professor no domina un llenguatge oral correcte, no és cap problema, perquè

aquest llenguatge oral defectuós serà vist com a modalitat.

5 S'han reduït els cursos de català que oferien les institucions, al públic en general, però s'han reduït especialment els que es dedicaven als estrangers. Aquest fet és un altre que vol demostrar que no interessa que s'apregui la llengua catalana. N'hi ha suficient amb l'espanyola.

6 El Govern de les Illes Balears ha anul·lat les ajudes per a dinamització lingüística, integració de nousvinguts i mediació. Una mesura més que vol demostrar la inutilitat de la llengua que només ha de servir per anar per casa als indígenes.

7 Han reduït fins a la mínima expressió els pressupostos de normalització lingüística i han eliminat totes les àrees encarregades d'impulsar el procés normalitzador de la

llengua catalana a les tres institucions principals: Govern de les Illes Balears, Consells i Ajuntament de Palma.

8 Han tancat la Televisió de Mallorca i l'emissora de ràdio Ona Mallorca, que eren les úniques emissores d'àmbit mallorquí que emetien en català. Ara s'intenta a partir d'aportacions i mecenatges engegar Sa TevaVisió. El poble conscienciat es nega a patir aquest espoli als mitjans de comunicació en català.

9 S'ha eliminat la llibertat d'elecció de llengua a IB3. Abans, amb el sistema dual, es podia triar, es tenia la llibertat d'escollir en quin idioma s'havien de mirar les pel·lícules. Ara han imposat que no pugui ésser així. Abans les pel·lícules s'emetien directament en català, ara ho fan en espanyol. La televisió autònoma no compleix la funció per la qual va ser creada.

10 Han eliminat els correctors lingüístics d'IB3. Com que gran part de la programació no es fa en català, i a més, com que volen que els qui la parlen ho facin de la manera que sigui, com més incorrecta possible millor, no necessiten cap corrector. Ells d'això en diran modalitat.

11 No s'han concedit les subvencions que s'havien atorgat i que ja s'havien gastat, a les entitats que feien cursos d'ensenyament en català, i també als mitjans de comunicació en català i a la premsa forana.

12 S'han bilingüitzat els premis Ciutat de Palma, cosa que ha provocat que la majoria d'escriptors conscienciats no hi vulguin participar i que organitzin un acte paral·lel quan es concedeixen per Sant Sebastià.

13 El Consell ha eliminat les ajudes que atorgava per a la retolació de comerços i per a la normalització lingüística de les empreses. Són fets normals si tenim en compte que totes les actuacions responen a una política lingüística contrària a la llengua catalana i de potenciació de l'espanyola.

14 Han ofert 70.000 euros a les editorials que es dediquin a preparar llibres en modalitat. No se sap ben bé què serà el que faran ni en quina modalitat els prepararan, ja que han defugit l'òrgan consultiu corresponent que és la UIB, que està totalment en desacord que es vulgui dur endavant aquesta aberració lingüística.

15 Eliminació de totes les ajudes a associacions, premis Mallorca, grups en català a les festes, etc. que feien feina per la llengua catalana o que la potencien.

16 Han donat un termini de dos mesos als centres perquè planifiquin com duran endavant el Decret de trilingüisme, quan la majoria de centres no tenen possibilitats de fer-ho (professorat d'anglès, professorat amb domini de l'anglès, mitjans, etc.). La majoria de centres es troben que encara s'ensenya l'anglès amb el suport de l'espanyol. Si es vol fer una assignatura en anglès s'haurà d'ensenyar amb subtítols. Aquesta és la preparació que poden dur a terme les escoles, quan l'Administració planifica amb els peus i té l'obsessió de minimitzar l'ensenyament de la llengua catalana.

Totes aquestes actuacions han topat amb una forta oposició per part dels altres grups polítics que formen el Parlament i per part de la societat civil (STEI Intersindical, OCB,

Jubilats per Mallorca, Plataformes per la Llengua, Joves per la Llengua, Professors i professores en català, etc.). El poble de les Illes Balears se n'ha adonat que aquesta decisió de fer que la llengua catalana deixés de ser necessària era un cop mortal a la llengua i s'ha disposat a lluitar fins a les darreres conseqüències, a més de sol·licitar ajuda i conscienciar la resta de Països Catalans de la necessitat d'unir les forces per a poder fer accions conjuntes i per a difondre

i la política antilingüística nefasta que practicaven.

Es va fer una gran manifestació per part del poble on varen acudir 50.000 persones que d'una manera totalment pacífica varen reivindicar el català i varen exigir al Govern que no modificàs l'aspecte del requisit per a accedir a la funció pública, modificació que implica canviar la Llei de Normalització Lingüística, que havien promès que no

a tot l'àmbit lingüístic i als àmbits internacionals aquesta decisió antidemocràtica del Govern del PP de destruir una llengua mil·lenària com la llengua catalana.

"Jubilats per Mallorca" ha organitzat una vaga de fam que ha durat 41 dies, i que l'han duita a terme Jaume Bonet (26 dies) i Tomeu Amengual (16 dies), un dia la varen fer junts. Varen exposar la seva salut i la seva vida amb l'ànim de fer veure la magnitud del desastre que el PP volia dur a terme, a veure si alguns dels seus parlamentaris tenien consciència i abandonaven la disciplina de partit per defensar la seva pròpia personalitat. També es varen dur a terme 4 *Camins contra mentides*, que varen durar uns quants mesos, i els caminants varen passar per tots els pobles de Mallorca, varen denunciar les mentides del Govern, varen repartir material en què explicaven les malifetes que duen a terme

tocarien, i altres decrets, com aquell, el decret 100, que mana als càrrecs del Govern de parlar en català, cosa que no han complert des que varen començar el seu mandat. Així han ensenyat el poble a no obeir les lleis.

S'han presentat més de 12.000 al·legacions en contra del projecte de Llei de Funció Pública que no han tingut en compte, menyspreant una altra vegada el poble.

S'han organitzat protestes a tots els indrets on acudeixen les autoritats governamentals (a la plaça de Cort i a la plaça de la Porta Pintada de Palma, a Felanitx, a Sa Pobla, a la UIB, a Sencelles, i a tots els indrets on van. Mai des de la mort del dictador, el poble no s'havia alçat com fins ara, i mai tampoc no s'havia fet tan poc cas de les protestes i reivindicacions, tot amb una arrogància estúpida per mor dels vots rebuts.

S'ha posat en marxa la campanya "Enllaçats per la llengua", que ha consistit a posar llaços quadríbarrats a les escoles i instituts. La Conselleria ha encarregat a les seves brigades, aquelles que no acudeixen a solucionar les avaries, perquè els despengin de les façanes, i això ha aconseguit que molta gent se'l penjàs al jersei o l'utilitzàs com a referència de les diferents xarxes socials, igualment s'ha estès la campanya a la resta de Països Catalans, per a la diada de Sant Jordi. Segurament a hores d'ara ja hauran fet un Decret que limita la llibertat d'expressió del professorat i que permetrà sancionar els directors que consentin a tenir llaços penjats a les façanes dels centres on treballen. Contra llibertat, responen amb repressió.

S'ha duit a terme una altra campanya que s'ha anomenat "Enllaçats per la paraula", que ha suposat que cada setmana s'ha llegit a un lloc determinat (Can Alcover, Lluç, Monestir de la Real, davant el Parlament, etc.) durant 24 hores seguides textos relacionats amb la llengua i els drets lingüístics. Una sola persona, Antònia Lladonet Riera, ajudada per altres va organitzar a la plaça del Rei en Jaume o de la Porta Pintada, una diada de músics per la llengua, que varen dur a terme l'acció un dissabte, durant set hores seguides. Actuació que es va denominar "Enllaçats per la música".

A principi de maig es va rebre la Flama de la Llengua a Palma, quan ja havia recorregut la majoria de pobles de Mallorca, acte en el qual hi havien participat més de 10.000 persones. Durant el mateix dia es va fer una cadena humana per la llengua, des de la plaça de la Porta Pintada fins a la plaça de Cort. Hi havia tanta gent (més de 4.000 persones), que varen poder fer una cadena doble. El curs ha acabat amb la preparació d'una vaga indefinida per al proper setembre.

Aquestes i moltes altres mesures han estat la resposta del poble que no quedarà impassible davant aquest intent de lingüicidi i genocidi.

En definitiva, el PP duu endavant una política lingüística dirigida per la FAES-Aznar, que té com a objectiu aconseguir que Espanya sigui una, gran i lliure com en els millors temps del dictador. Per això vol acabar amb el galaicoportuguès, amb l'euskera i amb el català. La persecució que pateix la llengua pròpia al País Valencià i a les Illes Balears, també arribarà al Principat. És hora d'oposar resistència des de tots els indrets dels Països Catalans. És hora d'anar més units i enllaçats que mai.

SOCIETAT,

ESCOLA

Joan Melià

Ja fa trenta anys que el català va recuperar l'oficialitat i el reconeixement legal de llengua pròpia, mitjançant l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia; vint-i-set que tenim Llei de normalització lingüística, i una partida més (trenta-quatre) de la, tímida inicialment, incorporació com a assignatura a l'escola. Això vol dir que la meitat de la població nascuda a les Illes Balears ja ho ha fet després que la llengua catalana sigui present a les aules; o que el 65,5% dels illencs d'avui encara o no havia nascut o no havia complert els deu anys quan es va fer aquesta incorporació.

És lògic, per tant, que la incidència d'aquest fet ja es reflecteixi sense dubtes en la distribució dels coneixements de català. Es nota sobretot en l'increment dels coneixements escrits. Si set anys després de l'entrada a l'escola com a assignatura, l'any 1986 –segons les dades del Padró municipal–, els qui sabien llegir en català representaven el 46% de la població total de les Illes i els qui hi sabien escriure el 17%, l'any 2010 –segons l'enquesta d'IBESTAT– aquests valors

havien pujat, respectivament, fins al 71% i al 48%. La diferència pot ser més significativa referida sols als nascuts a les Balears (del 57% i 21%, el 1986, al 91% i 73%, el 2010). És més, si tenim en compte, en les dades del 2010, els nascuts a les IB menors de 37 anys (és a dir, els qui encara no havien nascut o tenien menys de 6 anys quan es va incorporar l'assignatura de català a l'escola, 1979), aquests valors passen a ser del 94,2% i el 86,3%.

Pel que fa als coneixements orals, podem veure que els valors relatius es mantenen al mateix nivell, si fa no fa, que al començament (fins i tot es poden apreciar lleugeres disminucions). L'any 1986, el 90% l'entenia i el 71% el sabia parlar; aquestes dades –segons l'enquesta del 2010– són el 85% i el 63%, la qual cosa, si no tenim en compte altres referències, duu a pensar que totes les actuacions fetes durant aquests

I LLENGUA

anys –excepte de les capacitats acadèmiques– han estat debades. Una percepció falsa, però, perquè hem de tenir en compte els canvis demogràfics que s'han produït entre els dos anys que usam de referència. La població de les Illes Balears, l'any 1986 era de 679.965 habitants i l'any 2010 havia passat a 1.106.049, la qual cosa significa un increment del 62,7% de la població inicial (en nombres absoluts, l'increment és de 426.084). Fent una projecció d'aquestes dades sobre els valors relatius de coneixements de català, podem saber que el nombre de persones que viuen a les Balears i entenen el català s'ha incrementat en 330 mil i les que el saben parlar en 220 mil (les que el saben llegir són 470 mil més i els que el saben escriure, 410 mil més). Si tenim en compte que el

creixement demogràfic s'ha produït sobretot a causa de la immigració (els residents nascuts a les Illes Balears han passat de 484.862 a 591.625: l'increment, per tant, ha estat de 106.763; una quarta part del total i, a més, encara que no en tenim dades precises, sabem que una part important d'aquests nascuts a les Balears ja són fills de població al·loctona), podem adonar-nos que la major part del creixement en catalanoparlants és degut a la incorporació de persones d'origen immigrant. Aquesta dada concorda amb el fet que el nombre de persones que vivien a Mallorca i que tenien la capacitat de parlar el català com a segona llengua, l'any 1986, suposaven el 8,5% de tots els que la sabien parlar; mentre que l'any 2010 aquesta proporció s'ha elevat fins al 44,1%: és a dir, de tots els que saben parlar en català a Mallorca, aquest tant per cent representa el nombre de persones que l'han après fora de la llar familiar; en interaccions socials, cursos per a adults i, sobretot –devem poder suposar–, a l'escola. Unes dades que mostren que l'ordenació lingüística escolar (i els efectes dels avanços en normalització en altres àrees) ha tregut efectes positius quant a la incorporació de població d'origen immigrant a la població potencialment capaç d'utilitzar el català, oralment i per escrit.

De la influència positiva de l'escola, en trobaríem altres

testimonis, com ho és, per exemple, l'evolució de l'ús del català que fan els alumnes en contestar les proves de selectivitat. L'any 1992 (el primer del qual disposam de dades) els exàmens, de matèries no lingüístiques, contestats en català suposaven el 26,9% del total; vint-i-un anys després (juny 2013) han passat al 81,1%. Aquest és, convé tenir-ho present, el percentatge d'ús del català en un context —les proves de selectivitat de la UIB— que afavoreix l'ús d'aquesta llengua; però, els condicionants de la prova, eren els mateixos quan només un de cada quatre exàmens era contestat en català. Ha esdevingut, per tant, molt més habitual que abans obtenir respostes en català en preguntar en català (com a mínim en aquests entorns acadèmics).

D'altra banda, diversos treballs d'observació de comportaments en interaccions lingüístiques demostren que, en els diversos indrets en què s'ha duit a terme, la gran majoria d'interpel·lacions en català són enteses per l'interlocutor (sigui una persona que atén el públic, en persona o per telèfon, algú interrogat pel carrer, etc.) i que, entre els qui no l'entenen, molt pocs (encara que, evidentment, sempre seran massa per a poder parlar de normalitat) són els qui reaccionen de manera desagradable o hostil —vegeu diversos treballs publicats a la revista en línia CURS del Grup de Recerca Sociolingüística de les Illes Balears (GRESIB). Per tant, sembla que les possibilitats objectives d'usar el català en les relacions interpersonals, espontànies o no, són més elevades del que realment ocorre; la percepció subjectiva, unes regles de cortesia deliberadament deformades i una persistent inseguretad, que adesiara s'encarreguen de revifar i fer-nos-en present, expliquen aquest allunyament entre el que seria possible i el que passa.

El progrés en coneixements i determinats usos, a què acabam de fer referència, s'ha produït tot i que les condicions socials i polítiques generals no l'han afavorit. D'una banda, els canvis demogràfics experimentats són prou significatius (l'any 1986 els residents nascuts fora del territori lingüístic català ja representaven el 24,2% de la població de les Balears, però encara lluny del 40,6% actual), unes proporcions que són més que suficients per a sacsejar qualsevol comunitat lingüística, fins i tot les més estables i sobiranes, i per a obligar-les a adoptar mesures extraordinàries per a preservar el seu futur. En canvi, en el nostre cas, s'ha produït en una societat ja prou malmenada pels precedents polítics i per l'ordenació legal vigent, en la qual, a part de

l'escola i alguns altres factors de menor abast i regularitat, no han facilitat gaire el contacte amb el català ni han incentivat a fer-ne ús (tant pels hàbits de comportament dels autòctons en relacionar-se amb els nousvinguts, com pels sistemes d'acollida i la relació que l'Administració hi aplicava).

D'altra banda, el poder polític, en general, no ha estat favorable a establir un marc adequat per al manteniment del català amb les funcions, prestigi social i ús que li correspondria com a llengua pròpia i com a projecte d'estructuració i cohesió socials. Tant els qui han regit les institucions d'àmbit estatal (que s'han desentès totalment de la tasca que els encomana l'article 3 de la Constitució, pel que fa a les "altres llengües espanyoles"), com, majoritàriament, els qui han controlat els

los-hi, com si han estat el factor que ha activat que les institucions —a contracor o amb complicitat— hagin anat construint un marc legal despenalitzador, en primer lloc, de l'ús del català, adesiara incentivador i, en alguns casos, de coneixements preceptius. Aquests sectors han estat principalment efectius en el món educatiu. Tots els progressos del sistema educatiu —pel que fa al model lingüístic però també en molts altres aspectes— que s'han produït durant aquest període de democràcia, cada cop més aparent que real, ha estat gràcies a l'empenta o a la disposició favorable del col·lectiu docent, de les organitzacions de pares i del moviment sindicalista majoritari; tant en els llocs de feina pròpiament, com en els comportaments quotidians. I aquests avanços, més que de la victòria, són

organismes autonòmics. Quan menys es podia deixar d'intervenir sobre els processos de canvi lingüístic, l'actitud ha estat renunciar-hi o fer actuacions a favor parcials i poc decidides, si no és que n'han actuat decididament a la contra, com va començar a passar durant la legislatura 2003-2007 i, amb especial virulència, a partir del canvi de govern del 2011.

En gran part, els aspectes positius que es poden observar revisant què ha passat durant aquests anys, s'han d'atribuir a la tenacitat dels sectors més compromesos amb la preservació i foment de la nostra cultura i llengua; tant si les seves actuacions han servit per a contagiar col·lectius i persones particulars de les seves iniciatives i involucrar-

producte del convenciment que dona la força dels arguments, l'evidència dels resultats del model d'escola que defensen i el compromís permanent de superar tots els entrebancs que els posen principalment els qui haurien de donar-los més suport. Aquest convenciment és l'explicació del fracàs dels responsables polítics, quan, amb la matriculació del curs que acaba, volien usar els pares, i la falsa tria de llengua, per a dinamitar el model d'escola conjuntiva.

Un col·lectiu docent que ara és maltractat pels seus responsables polítics, que l'ignoren a l'hora de destruir el model educatiu que, perquè té ben present el caràcter holístic de l'escola —interdependent amb l'entorn—, ha estat l'origen de la majoria d'avanços que s'han produït en matèria lingüística, en la capacitat de la

majoria dels infants en l'ús de les dues llengües i, per tant, en l'increment de la seva llibertat. Uns responsables polítics que anteposen objectius electoralistes —de benefici directe del partit— al seny i al saber fer de la majoria dels ensenyants, al sentit comú de tots els que saben alguna cosa d'escola, a les dades que les mateixes institucions recullen en els seus estudis, i a l'experiència de tots (alumnes, pares i professors) que s'ha anat acumulant durant aquests anys.

Les mesures regressives que impulsen no són exclusives de les Balears, sinó, que localitzades, s'apliquen a tots els indrets de l'Estat en què la llengua pròpia no és el castellà i hi ha (o hi ha hagut) actuacions favorables a la seva llengua que, amb més o menys intensitat, han tingut repercussió (encara que, en molts de casos, no sigui més que un alentiment del procés de substitució). En el nostre cas, la supressió del requisit del català per a accedir a llocs de feina públics, la reducció de mitjans de comunicació en català i la degradació dels que sobreviuen, l'allunyament de projectes de col·laboració amb les institucions dels altres territoris de parla catalana, l'impuls a la provincianització funcional de la llengua i al rebuig de les solucions comunes, la reducció de la presència del català com a llengua vehicular de l'escola..., contràriament a les consignes que repeteixen, no aconseguiran més que reduir la llibertat dels ciutadans a fer servir la llengua oficial que desitgin (en detriment sobretot del dret dels qui vulguin usar el català), minvar l'agilitat i efectivitat del funcionament de l'Administració i els serveis públics, condemnar encara més al monolingüisme efectiu una part considerable dels escolars...

Conseqüències d'aquesta política que, segurament, a part de servir-se'n com a cortina de fum de les coses que els interessa amagar, és el que realment, com a mínim una part d'ells, desitgen.

Però la nostra societat, i en especial en aquest cas la comunitat educativa —amb els docents al capdavant, com quasi sempre—, ha de ser capaç de guanyar la batalla a favor de l'escola integradora i eficaç que necessitam. La principal força està en la seguretad que donen l'experiència i els resultats de tots aquests anys d'aplicació d'un model lingüístic compartit, pensat per a satisfer les necessitats dels infants i del comú de la societat, obert i capacitat per a la millora i l'adequació constants als canvis que es produeixen. Potser per això el volen destruir.

LA LOMCE, UN ATAC SENSE PRECEDENTS ALS NOSTRES DRETS SOCIALS I LINGÜÍSTICS

Gabriel Caldentey,
secretari general de l'STEI Intersindical

El Govern de Mariano Rajoy, amb l'aprovació de la LOMCE per part del Consell de Ministres el passat 17 de maig, ha desapropiat l'oportunitat de legislar des de la moderació i el consens, sense atendre les principals recomanacions del Consell d'Estat, tal i com s'exigiria si el propòsit fos la reforma de l'ensenyament amb la intenció de proposar millores al model actual. A més, aquesta decisió és un clar menyspreu a la comunitat educativa i a la ciutadania que, el passat 9 de maig, es va pronunciar de manera massiva contra la contrareforma educativa i les retallades en educació.

Des de l'STEI Intersindical considerem que, malgrat el context de crisi en què vivim, són més necessàries que mai polítiques favorables per a una educació de qualitat per a totes les persones, que sigui compensadora de les desigualtats socials, arrelada al medi, integradora, en català, democràtica i afavoridora de la participació de tota la comunitat. A més, el Partit Popular disfressa aquesta decisió, d'una llei que és escandalosament ideològica, amb raons de tipus tècnic, com l'única sortida possible per a millorar les xifres del fracàs escolar.

La LOMCE (Llei Orgànica per a la Millora de la Qualitat Educativa) és la sisena reforma educativa des de la promulgació de la

Constitució. Sis lleis en una única generació de docents és un fet que constata com l'escola ha estat un camp de batalla ideològic, amb l'únic denominador comú de prescindir de l'opinió dels integrants de la comunitat educativa, que és qui millor coneix com funciona l'educació.

En tot cas, però, la LOMCE no és un projecte de llei més. Es tracta d'una "esmena a la totalitat" a la manera d'entendre l'escola pública, una proposta de canvi radical en la línia d'uns postulats ideològics duríssims. Amb la proposta aprovada pel Consell de Ministres, Wert planteja un seguit de transformacions que liquiden la idea d'equitat i desactiven qualsevol capacitat de l'escola com a compensadora de desigualtats. Així, el ministre pretén recuperar, corregida i augmentada, la LOCE (2002) d'Esperanza Aguirre.

És bo recordar quins són els inspiradors de la Llei, que demanen i quines conseqüències ha tingut l'aplicació de les seves idees. La patronal espanyola, la CEOE, veritable lobby que condiciona la política

econòmica del Govern de Rajoy, n'és una gran valedora. D'aquí el disseny d'una educació *low cost* amb fórmules d'externalització de serveis que permetin l'enriquiment d'uns pocs, o amb la seva insistència en la promoció de la formació professional dual.

La segona gran inspiradora de la LOMCE és la FAES (Fundación para el Análisis y los Estudios Sociales), el laboratori d'idees del Partit Popular vinculat a l'expresident Aznar.

D'acord amb els seus postulats, la Llei implica uns

centres on desapareix la cultura democràtica, on s'espera de les direccions l'exercici d'un poder absolut; de les famílies, l'acatament; i del professorat i dels alumnes, obediència i submissió. Una Llei que segrega per sexe i nivell acadèmic; que converteix el sistema educatiu en una cursa d'obstacles amb la incorporació de moltes revàlides; que fa del currículum un cos

doctrinal tancat, amb la intenció que l'alumnat aprengui a acceptar la concepció de l'Espanya eterna i homogènia; i que finalment relega el català i la resta de llengües de l'Estat distintes del castellà a la condició de llengües de segona o tercera divisió.

Finalment, una tercera influència, la **Conferència Episcopal Espanyola**. En un Estat on la pràctica religiosa és residual, han aconseguit que la religió catòlica sigui una matèria equiparable a la resta, un fet que des de la recuperació de la democràcia encara no s'havia donat; han empès el Govern a eliminar l'assignatura *d'Educació per a la ciutadania* amb l'objectiu d'esborrar dels currículums aquells conceptes de consciència moral allunyats dels sectors més conservadors de l'Església; i, potser el gest més espectacular, han imposat una de les seves aspiracions històriques, poder segregat per sexe l'alumnat, com fan moltes escoles vinculades a l'Opus Dei, i tenir dret al concert educatiu, com ha passat amb les del Parc Bit de Palma.

Ens trobam, per tant, davant d'una Llei que és la posada per escrit d'una agenda oculta d'afebliment d'un dels pilars bàsics de l'estat del benestar i fonament democràtic de la societat: l'impuls de l'ensenyament públic.

D'altra banda, les proves de diagnòstic (les avaluacions externes de què tant parla el ministre Wert, i a les quals no vol renunciar de cap manera) i la seva publicació permetran instaurar "rànquings" de centres en funció dels seus resultats acadèmics, un fet que unit a l'autofinançament complementari d'escoles i instituts eixamplarà encara més l'esquerda social entre uns centres i uns altres.

Pel que fa a la concepció que la Llei té dels centres escolars i del seu funcionament, amb l'excusa del foment d'una suposada autonomia, a aquesta se la limita a un model de direcció reforçada en el seu paper de representant de l'Administració a l'escola o a l'institut. A més, al director se li atorguen noves funcions, la major part de les quals han estat arrabassades als claustres i consells escolars, amb el que això suposa de pèrdua de participació de la comunitat educativa. Amb la proposta aprovada pel Consell de Ministres, professors i pares i mares d'alumnes perden la seva capacitat d'intervenció en decisions tan importants com els pressuposts, el projecte educatiu o el procés d'admissió; ja que allà on fins ara tenien una capacitat de vot del 60%, ara passen a estar en minoria davant l'Administració per la selecció de les direccions dels centres públics.

El model d'autonomia que pregona la LOMCE cerca la competència i la diferenciació entre centres mitjançant la participació en uns mal definits "programes educatius de qualitat educativa", que obligarien escoles i instituts a obtenir més bons resultats amb manco recursos. Sota l'empara d'aquests programes, als directors se'ls atorga la "màxima autoritat" pel que fa a la gestió del personal, ja que podran establir requisits i mèrits específics per al professorat que té destinació en el centre, o rebutjar interins i interines procedents de les llistes centralitzades.

bilitzar els centres i el professorat del fracàs escolar i escamotejar la responsabilitat política de les administracions educatives.

La nova llei retalla la capacitat de decisió de les comunitats autònomes de l'Estat, en fixar amb una major amplitud les matèries troncales, amb la idea de reforçar una determinada idea d'Espanya en aquells territoris amb una llengua i una cultura pròpies. El Principat de Catalunya i el País Basc ja han anunciat que duran la LOMCE, d'aprovar-se amb aquests termes, al

avaluació, podem afirmar que la LOMCE té molt clar l'objectiu de desposseir de facto de la majoria de les seves competències les comunitats autònomes.

Hi ha un altre apartat de la Llei en què es veu la llarga mà recentralitzadora de l'estat, on és més palesa la seva voluntat de fer una Espanya més homogènia sense els matisos i les especificitats dels territoris que la formen. Quan parla de l'educació primària i de la secundària, diu que l'educació "constitucional es treballarà a totes les matèries"; i com tots sabem, la Carta Magna de l'Estat espanyol, com a exemple il·lustratiu, dona al castellà categoria de llengua de primera, i a les altres llengües oficials en els seus territoris les deixa en un nivell d'una importància inferior.

A la disposició addicional 38.a hi apareix amb tota la seva claredat la pretensió d'acabar amb el model d'immersió lingüística, quan exigeix que el castellà sigui també llengua d'aprenentatge en les comunitats amb llengua pròpia. Una proposta que ja hem pogut veure en el recentment aprovat Decret de Tractament Integrat de Llengües del Govern Balear, una avançada a la LOMCE, que deroga el Decret de mínims i que suposarà la fi de la presència majoritària de la llengua catalana en l'horari lectiu del nostre alumnat.

En el cim de l'absurd i del cinisme més aberrant, en un context de fortes retallades, en aquesta mateixa disposició es recull la intenció del Govern de l'Estat d'assumir la despesa íntegra de l'escolarització en castellà a centres privats d'aquells alumnes que ho hagin sol·licitat, si la programació anual de l'Administració educativa competent no ho garanteix. Una despesa, però, que no serà transferida a la comunitat autònoma en qüestió.

Tot plegat posa de manifest que la LOMCE compleix a la perfecció una de les principals premisses ideològiques de la dreta espanyola i dels corifeus de la FAES: ser un projecte de recentralització i homogeneïtzació de matriu castellana. I que, per damunt de tot, el que cal és "españolitzar" les futures generacions d'alumnes.

Des de l'STEI Intersindical impulsarem accions conjuntes per respondre a aquests atacs als drets de pares, mares, alumnes i professorat a gaudir d'un ensenyament en català, de qualitat social i equitatiu.

Precisament, aquesta dinàmica competitiva entre el professorat i entre els mateixos centres és la base de la falsa creença (repetida fins a l'avorriment pels laboratoris d'idees neoliberals) que amb la competència millorarà el sistema educatiu. Les úniques conseqüències demostrables han estat que aquest model no fa altra cosa que reforçar la diferenciació entre nivells acadèmics i classes socials, l'extinció de la igualtat d'oportunitats i l'afebliment d'un model d'escola com a institució bàsica de l'estat del benestar.

Tot plegat, aquesta suposada autonomia es converteix en una estratègia per responsa-

ble Tribunal Constitucional, pel que suposa d'invasió de les competències pròpies.

La LOMCE és una llei clarament recentralitzadora, ja que el Govern de l'Estat s'adjudica la potestat de dissenyar el 100% de les assignatures troncales que ocupen el 50% de les hores lectives, i redueix les competències de les comunitats autònomes a decidir una part del currículum, com els continguts i les hores de les assignatures específiques i de "lliure configuració autònoma".

Si a tot això hi afegim les revàlides, que també dependran del Govern de l'Estat, tant en el disseny de les proves com en la seva

RESPOSTES DE L'STEI INTERSINDICAL I L'ASSEMBLEA DE MESTRES D'AVANT LES POLÍTIQUES LINGÜÍSTIQUES DE BAUZÀ

M. Antònia Font,
secretària de Política Educativa
i Normalització Lingüística

Els antecedents de l'Assemblea de Mestres i Professors en català

L'STEI Intersindical, l'Escola d'Estiu de Mallorca i l'OCB convocàrem, per a dia 20 de juliol de 2011, una reunió a Can Alcover per valorar l'impacte de l'acció de govern del Partit Popular a l'àmbit autonòmic en temes lingüístics, que en aquells moments havia suposat la supressió dels diferents departaments de política lingüística a les institucions, la desaparició dels dinamitzadors lingüístics dels barris, els anuncis de la lliure elecció de llengua als centres d'infantil i primària, la supressió del requisit lingüístic a la funció pública, la supressió del Decret de mínims...

A més de les entitats esmentades abans, hi hagué representants de FAPA Mallorca, dels Joves de Mallorca per la Llengua, del Lobby per la Independència, dels Jubilats per Mallorca i un bon grapat de professors i professores de diferents centres de Mallorca i Eivissa.

Una de les propostes que es va recollir va ser la de fer una xarxa, plataforma, grup de persones i entitats que volguessin treballar de manera

conjunta per fer feina a favor de la llengua catalana, ja que veïem que el Govern de José Ramón Bauzá no tenia intenció de fer-hi res, ans al contrari, hi volia treballar en contra. Es va

considerar que era important que hi hagués entitats que poguessin dur endavant recursos i accions legals davant els tribunals, si el Partit Popular feia accions contra la llengua.

Amb posterioritat a aquesta primera trobada, dia 25 de gener de 2012, se'n va fer una altra a Manacor; i també se'n varen fer a Menorca i a Eivissa durant el mes de febrer de 2012.

La presentació de l'Assemblea

El dissabte dia 17 de març de 2012, a Can Alcover, a les 11 hores del matí, es va fer l'acte de presentació de l'Assemblea de Mestres i Professors en català Illes Balears. Els seus objectius són els següents:

- Organitzar una resistència dura i mantinguda en el temps.
- Construir una xarxa d'entitats de la societat civil que se sumin i afegeixin a la nostra Assemblea per tal de defensar la presència del català a l'escola.
- Fer xarxa de docents en actiu als centres o fora dels centres, i estar preparats per actuar i dur endavant mesures de pressió conjuntes per defensar la normalització lingüística a les illes.
- Generar als centres docents un ambient que propiciï una actitud clara en defensa de la llengua i que impossibiliti l'aplicació de mesures antipedagògiques.
- Cercar estratègies de resposta per part dels centres docents davant les propostes que pugui fer el Govern de les Illes Balears en contra de la llengua pròpia de les illes.
- Organitzar jornades de col·loqui i de debat amb professorat dels diferents territoris de l'Estat que tenen llengua pròpia, amb l'objectiu d'analitzar la situació de la llengua i les estratègies per millorar i accelerar el procés de normalització lingüística.

Les primeres propostes que es varen posar en marxa varen ser, entre d'altres, l'elaboració d'un manifest per enviar a les diferents

entitats i als centres educatius perquè s'hi adherissin, la impugnació de totes aquelles resolucions que anassin en contra de la normalització del català, o el suport a la campanya "Enllaçats pel català", posada en marxa, en un primer moment, per part d'una desena de centres.

Les entitats adherides en aquella primera etapa fundacional eren, a més de l'STEI Intersindical, l'Obra Cultural Balear, el Club Scrabble d'Eivissa, Acció Cultural de Menorca, l'Associació Vuit d'Agost, l'Institut d'Estudis Eivissencs, les Escoles Mallorquines, l'Escola d'Estiu de Menorca i el Moviment de Renovació Pedagògica de Menorca. L'Assemblea de Mestres i Professors en català és, també, un dels membres del Consell de la Societat Civil de Mallorca.

El camí era llarg i dur, però la llengua ens necessitava, coratjosos i units en la lluita.

"Enllaçats per la paraula"

Aquesta va ser una iniciativa, que es va dur a terme entre els mesos d'abril i de juny de l'any 2012, a proposta del metge, biòleg, homeòpata i activista cultural, Carles Amengual, per reclamar que el Govern de les Illes Balears retirés l'avantprojecte de modificació de la Llei de Funció Pública, que va modificar també la Llei de Normalització Lingüística. També es demanava que el Govern de Bauzá no rompés el consens en matèria de política lingüística que s'ha mantingut des de fa 26 anys.

La campanya va consistir a fer una lectura continuada de textos en català durant 24 hores ininterrompudes. Es varen proposar vuit divendres consecutius, com els vuit segles que fa que parlem en català a les illes, que començaren el divendres dia 27 d'abril a les 19.00 hores fins el dissabte, dia 28, a les 19.00

hores, a Can Alcover, a Palma. Consistia en una antologia dels vuit segles de la nostra llengua, cada cap de setmana corresponia a un segle per ordre cronològic i, a cada sessió, s'havien de llegir, entre molts altres, textos d'una centúria en concret. La resta de lectures podien ser de la temàtica més variada: contes, rondalles, lectura lliure de textos aportats pels lectors, que podien ser textos propis o textos elegits per ells d'autors diversos. També es va proposar que, a cada lectura, entre les 12 i les 13 hores del dissabte, es llegís un fragment del llibre *La persecució política de la llengua catalana*, de Francesc Ferrer i Gironés.

En aquestes sessions podia llegir qualsevol persona, major o petita, femenina o masculina, jove o vella, indígena o nouvinguda; l'única condició és que llegís en català. Aquesta campanya comptà amb el suport de l'OCB, Jubilats per Mallorca, l'STEI Intersindical, la Universitat de les Illes Balears, l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, l'Assemblea de Mestres i Professors en català de les Illes Balears.

La lluita en defensa dels llaços als centres escolars

Des de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats, es va passar ordre de llevar els llaços dels centres educatius públics i privats concertats. Es veu que la campanya, molt ben rebuda pels centres i amb molta difusió, no havia agradat ni al Círculo Balear, ni tampoc al president Bauzá.

Des de l'STEI Intersindical recordarem al Govern que la defensa de la llengua pròpia de les nostres illes, que està en franca desigualtat

respecte de l'altra llengua oficial, també és una lluita ben legítima, i que semblava que el Govern de les Illes Balears volia efectuar una neteja de la consciència nacional, de la pròpia identitat i de la pertinença a una comunitat lingüística històricament arrelada en aquest territori.

Com que el Govern no feia els seus deures, ni exercia la seva responsabilitat en matèria de normalització lingüística i cultural, la societat civil s'organitzava per defensar les llibertats dels pobles que uns altres, amb falsos discursos i amb accions concretes, pretenien eliminar.

Els llaços són l'expressió del compromís de la comunitat educativa amb la llengua pròpia de les Illes Balears. No és fent llevar els llaços que s'acabarà amb aquest compromís, ans el contrari, aquest intent de repressió vers una campanya llançada des de l'escola i per a l'escola, que és lúdica, fresca i desenfadada, l'únic que feia era incentivar la defensa del formenterer, el menorquí, l'eivissenc i el mallorquí, que aleshores veïem en perill amb l'aprovació de l'avantprojecte de la modificació de la Llei de Funció Pública que el Govern autonòmic del PP volia dur endavant.

Suport a la vaga de fam protagonitzada per Jaume Bonet i Tomeu Amengual de Jubilats per Mallorca

La vaga de fam per la llengua va tenir el suport de l'STEI Intersindical i es varen convocar dos actes. El primer dia 24 de març de 2012, el dia que feia 24 dies que en Jaume Bonet estava en vaga de fam i convocàrem 24 persones, amb 24 espelmes, que férem una hora de silenci davant Can Alcover. Així expressàrem el nostre suport en aquest acte de dignitat que va dur a terme aquest mestre. Ell havia decidit fer una protesta no violenta i denunciar amb la seva vaga de fam les desigualtats de drets lingüístics que volia imposar

el Govern presidit per José Ramon Bauzá (PP). L'altre acte va ser una setmana després a Cura, amb la lectura del manifest i el suport a la vaga de fam que en aquells moments protagonitzava Tomeu Amengual. Als 30 dies necessitàvem 30 persones, amb 30 espelmes, i en vengueren 300!!

50.000 persones en defensa del català a una manifestació històrica

Convocades pel Consell de la Societat Civil de Mallorca, on hi participa l'STEI Intersindical, i amb l'OCB al capdavant de la iniciativa, 50.000 persones vingudes de tots els racons de Mallorca es manifesten a favor del català i en contra de la política lingüística d'en Bauzá, pels carrers de la Ciutat de Mallorca. Una manifestació multitudinària amb rècord de participació. La indignació és molt gran i el crit unànim és: "A Mallorca, en català!!"

L'STEI Intersindical i l'Assemblea de mestres i professors en català mantenen els llaços a les Illes i duen els llaços al Principat i al País Valencià i denuncien la política lingüística del Govern Bauzá

El divendres 30 d'abril del 2012 els operaris de l'IBISEC anaren a baixar els llaços de l'IES Marratxi. STEI Intersindical i Assemblea de mestres i professors en català pujaren els llaços a Cura, llegiren un manifest que marcava el camí cap al Principat, al País Valencià i Europa. Es convidaren membres de l'OCB, de Jubilats per Mallorca, d'Enllaçats. Hi assistí en Jaume Mateu, president de l'OCB, el Pare March de la Comunitat del Monestir de la Real, en Maties Oliver president de Jubilats per Mallorca, en Miquel Alberó, dels Coordinadors lingüístics... Allà es decidí que la proposta de posar llaços negres a les façanes en substitució dels llaços quadribarrats, no era

convenient i que s'havien de mantenir els llaços tal com estaven pensats, les quatre barres com a símbol de la defensa de la llengua a les illes.

Des de Mallorca, l'STEI Intersindical i l'Assemblea, prepararen una campanya al Principat "Enllaçats per Sant Jordi" Dia 23 d'abril érem a BCN on es feu una roda de premsa a l'Ateneu de Barcelona i es parlà amb el gremi d'editors de Catalunya perquè els llaços fossin presents a totes les parades de llibres i roses.

De la mateixa manera assistirem a la manifestació i a la celebració del 25 d'abril al País Valencià on fórem l'única entitat que poguérem llegir el nostre manifest a més dels joves valencians, que parlaren en nom dels organitzadors de l'acte.

Enllaçats pel territori. Trobada a Mallorca

Els dies 3 i 4 de maig de 2012, l'STEI Intersindical i l'Assemblea de Mestres i Professors en català

ens contaren la seva experiència i ens explicaren quina era la situació dels seus territoris, en una denúncia constant i compartida dels entrecants que cada una de les llengües distintes del

L'ofensiva contra el català a les Illes Balears arriba al Parlament Europeu

L'STEI Intersindical i l'Assemblea de Mestres i Professors en Català, entitats en defensa de la llengua, demanen a l'Eurocambra que lluiti per la igualtat de drets de totes les comunitats lingüístiques d'Europa i que ens rescatin de les desigualtats socials i lingüístiques.

Els atacs al català per part del Govern de José Ramón Bauzá arribaren dia 14 de juny de 2012 al Parlament Europeu. La portaveu de l'Assemblea de Mestres i Professors en Català de les Illes Balears, Magda González, i la portaveu de l'STEI Intersindical, M. Antònia Font intervingueren davant de l'intergrup parlamentari de minories ètniques i nacionals per denunciar l'ofensiva del govern del PP contra la llengua a les Illes Balears.

Les portaveus varen fer un repàs a les mesures de vulneració del català a les Illes Balears i demanaren al Parlament Europeu que fes tot el possible per "rescatar una comunitat lingüística que està patint una agressió i un etnocidi cultural".

Entre altres els atacs rebuts darrerament pel català a les Illes, les entitats denunciaren l'eliminació del requisit de saber català per fer feina a l'Administració pública, el canvi de topònims al castellà, el tancament de Ràdio Televisió de Mallorca, la impossibilitat de veure TV3 des del territori balear, l'abandonament del català com a llengua preferent en l'educació i les "detencions irregulars i indiscriminades" de manifestants contraris a les polítiques de Bauzá.

A partir d'aquesta intervenció, el president de l'intergrup de minories, el socialista hongarès Csaba Tabajdi, es va comprometre a elevar preguntes a la Comissió Europea perquè vetllés per la situació del català a les Illes.

Les entitats desplaçades al Parlament Europeu també varen reivindicar "la unitat de la llengua i que si la llengua és atacada a una part del territori això afecta la llengua en el seu conjunt. Es recordà que l'intergrup de minories del Parlament Europeu també havia recollit les denúncies sobre la situació lingüística a la Franja i al País Valencià. Les representants manifestaren la voluntat de treballar conjuntament des de tots els territoris i crear una "plataforma comuna contra les agressions als Països Catalans". "Si la dreta és capaç d'unir-se per tenir un pla orquestrat per desmantellar la nostra identitat, nosaltres hem de ser capaços d'organitzar-nos per un objectiu comú".

Falta la feina d'escampar el llaç a les altres illes, a la resta de Països Catalans i als territoris amb llengua pròpia.

organitzaren una trobada de professorat de les illes amb companyes i companys docents d'altres comunitats autònomes de l'Estat espanyol que tenen llengües pròpies i oficials diferents del castellà. Hi assistiren docents de Galícia (del sindicat STEG), del País Basc (d'STEE-EILAS), de Catalunya (de l'USTEC-STES), del País Valencià (de l'STEPV-iv) i de les Illes Balears (de l'STEI).

En una primera jornada, duta a terme a l'IES Marratxí dia 3 de maig, els representants dels sindicats de l'ensenyament abans esmentats

castellà patia en el seu camí cap a una plena normalització, cada cop més difícil.

En una sessió de treball de l'endemà, al monestir de Cura, els representants sindicals acordaren fer extensiva la informació dels atacs que reben cada una de les llengües a l'àmbit internacional, amb la presentació d'una denúncia a Estrasburg i a BruseHes. Aquest matí ja es feren contactes amb alguns representants d'Aliança Lliure Europea. També s'acordà l'emissió d'un comunicat en el qual es denunciava el fustigament programat a la llengua per part del Govern de José Ramón Bauzá.

GABRIEL BARCELÓ, TOTA UNA VIDA DEDICADA A LA DEFENSA DE LA LLENGUA I DE LA CULTURA CATALANES

Montserrat Nadal,
coordinador de la revista *Pissarra*

*Gabriel Barceló i Bover (Manacor, 1936) ha estat professor de català en diverses localitats de Mallorca, fundador i director de l'Escola Municipal de Manacor, i director del Servei d'Assessorament Lingüístic de l'Ajuntament de Manacor. També ha col·laborat regularment a la premsa i en revistes culturals, com ara *Diario de Mallorca*, *Escola Catalana*, *El Mirall*, *Lluc*, *Llengua Nacional*, *Perlas y Cuevas* i *Manacor Comarcal*, entre d'altres, sovint amb els pseudònims *Es Ros d'es Carritxar* o *S'ase d'en Móra*.*

*Inicia la trajectòria literària amb l'estrena d'algunes obres teatrals, i seguidament publica diversos llibres de narrativa ambientats a la seva illa, com *Viatge de brusquers* (1965), *El cafè dels xots* (1969), *Gent de forana* (1981), *Eixar mant camí* (1982), i llibres de temes divulgatius, com *La nostra terra* (1981), *Gent d'empenta* (2002), i *Historietes suburbanes* (2010).*

*També s'ha prodigat en poesia, amb els reculls *Història glosada de l'errant Llorenç Moliner* (1981), *Versos i esforços* (2004) i *40 brams* (2006), entre d'altres; i ha publicat llibres d'aprenentatge de la llengua, de lingüística, toponímia i genealogia. Ha tingut cura de l'edició dels sis volums de l'*Epistolari familiar de Mn. Alcover* (1989-1997), així com de la majoria dels 60 números dels "Papers de sa Torre" del Patronat de l'Escola.*

Volem començar aquesta entrevista, en primer lloc, felicitant-te a tu i a tota la gent de l'Escola Municipal de Mallorca pel vostre quarantè aniversari. I pel vostre compromís ferm i rotund en la defensa de la llengua i la cultura catalanes.

Moltes gràcies per aquestes paraules, que vull fer extensives a totes aquelles persones que, d'una manera desinteressada, s'han dedicat al conreu de la llengua i a l'estima de la seva identitat d'una manera totalment altruista, moguts només pel seu gran amor a les seves senyes més íntimes. Jo, en aquest aspecte, he estat un privilegiat, perquè m'hi he pogut dedicar professionalment.

El Consell Consultiu va dir, en emetre el seu dictamen sobre el Decret de Tractament Integrat de Llengües, que, amb els anys que duim de normalització lingüística, ja s'ha assolit la igualtat entre el castellà i el català. Què en penses?

Em sembla una autèntica barbaritat, i dona la impressió que aquesta gent del Consell Consultiu viu a les antípodes d'allò que és la realitat sociolingüística de les Illes Balears. Aquí la llengua que continua essent la preminent és el castellà, i la suposada igualtat amb el català ens queda encara molt enfora; basta que tenguis una mínima relació amb el món de la justícia, o amb la Guàrdia Civil. Vivim una situació d'inferioritat de la llengua catalana, que és la llengua pròpia d'aquesta terra.

Tot i això, al llarg d'aquests anys s'han fet avenços?

Sens dubte, el camp de l'ensenyament ha estat un dels àmbits on més passes s'han donat i, a

més, amb bona fermesa. Els mestres han estat un grans sensibilitzadors pel que fa a la realitat lingüística i cultural, s'engrescaren ben aviat en fer un reciclatge adequat a la seva formació i al seu nivell educatiu professional i, gràcies a la seva tasca, hem pogut recollir uns fruits magnífics; no tots els que voldriem, però molt bons i abundants.

Per què creus que el Partit Popular que ara és al Govern té aquesta actitud tan hostil contra la nostra llengua?

Aquesta gent que ara és a la cúpula del Partit Popular creu que, si manté aquesta actitud tan en contra de la nostra cultura, els forasters els seguiran, i que amb aquesta majoria podran seguir en el poder anys i més anys. I ja sabem que aquesta gent es mou només per interessos electorals i en mantenir la correlació de forces en el seu benefici. Es allò que sentim dir: "només van darrere el vot". Aquesta és la seva màxima i el seu únic interès, a costa de malmetre la nostra llengua i la nostra cultura. Però el cost que haurem de pagar, de les seves polítiques, serà molt elevat.

Aquest nou PP té molt poc a veure amb aquell partit regionalista dels temps del president Cañellas?

Aquests nous dirigents són promotors de la idea d'una Espanya "grande y libre" a l'estil d'en Franco, i tenen molt clar que si maten la llengua, maten un poble. A més, les coses tampoc no han canviat massa: basta veure que encara tenim com a Cap de l'Estat el successor del dictador, que totes les iniciatives de reivindicació de la memòria històrica han topat amb molts d'emperons i que aquesta gent no són altra cosa més que els residus d'un franquisme reciclat.

Gener 1974, Gabriel Barceló fa classe.

Què hem de fer, per tant, amb aquest Estat espanyol que ens valora tan poc?

Hem de tirar pel dret i fer camí cap a la independència. Amb Espanya perdem el temps. La relació que hem mantingut amb l'Estat espanyol ha estat sempre un diàleg de sords, perquè han volgut imposar les seves idees, des d'un punt de vista centralista. I la gent ha vist que arriba l'hora de dir prou!

Passem a parlar, si et sembla bé, de qüestions de llengua. Com varen ser els inicis de l'Escola Municipal de Mallorca?

Primer hauríem de parlar dels antecedents de l'Escola de Mallorca, de la seva "prehistòria", per dir-ho de qualche manera. Tot va començar l'any 1961, amb unes classes que es feien al Col·legi Ramon Llull de Manacor, on avui hi ha l'escola de sa Torre. En aquells temps les classes de català es feien d'amagat, en el temps del pati. L'any 1962 és quan es funda l'Obra Cultural Balear, i tot allò relacionat amb la impartició de cursos de català es comença a institucionalitzar. Ja l'any 1964, en Miquel Julià feia classes els vespres al "Salón Fénix" parroquial, d'una manera paral·lela a la formació que també donava l'Obra Cultural Balear. L'any 1968 ja es fan classes de manera oficial dins el Col·legi Ramon Llull i els exàmens que es feien a Manacor eren els mateixos que feien a l'Estudi General Lullà.

És a l'any 1973 quan arriba el moment de la creació de l'Escola Municipal de Mallorca?

Sí, cal tenir en compte que l'any 1972 s'havia creat a Manacor l'Escola Municipal de Música, amb l'acord de la corporació municipal. És en aquest moment, en el mes de gener de 1973,

quan feim arribar a qui llavors era el regidor de cultura de l'Ajuntament de Manacor, l'escriptor Llorenç Femenias, la proposta de posar en marxa una Escola Municipal de Mallorca, ja que aquelles primeres classes que s'havien començat a fer, per una sèrie de circumstàncies, s'havien estroncat, i volíem donar continuïtat a tota aquella gent que ja es formava en l'aprenentatge de la nostra llengua i cultura. Al regidor Femenias li va semblar bé. Els promotors d'aquella primera iniciativa érem en Josep Maria Fuster, en Josep Maria Salom i jo mateix.

I després, com va anar la cosa?

Com que veïem que la resposta que ens havia de donar el regidor no arribava, el mes de juny de 1973 en Josep Maria Fuster, que també era regidor a la Sala, va decidir dur la proposta de creació a Ple i va sortir endavant amb un total d'onze vots a favor; amb el compromís de redactar un reglament i uns estatuts per a la nova Escola. Dia 17 de juliol s'aprova el reglament i el pressupost, dia 6 de setembre anomenaren director i Patronat, i dia 22 d'octubre començaven les classes.

Per què es va posar el nom d'Escola Municipal de Mallorca?

Pensa que encara ens trobàvem en plena època franquista, i que fer servir el mot "català" despertava aleshores moltes suspicàcies entre molta gent. A més, des de Madrid no s'hauria autoritzat mai una escola amb aquest nom a les Illes Balears. Va ser en Francesc de Borja Moll, juntament amb els seus assessors, els que proposaren aquesta denominació, tenint en compte que en cap cas, l'ús d'aquest terme anava en contra de la unitat de la nostra llengua.

Inauguració de l'Escola Municipal de Mallorca dia 22 d'octubre de 1973, amb la presència de (d'esquerra a dreta): Gabriel Barceló, Pau Llabrés, Francesc Moll, Gabriel Vidal, Francesc Borja Moll, Pere Galmés, Llorenç Femenias.

Gabriel Barceló, obertura del curs 1975-1976.

Com va ser possible posar tot això en marxa en aquell moment de la Dictadura?

Hem de considerar tots els precedents que ja hi havia, com les classes que es feien en temps de l'esplai al Col·legi Municipal Ramon Llull, o les lliçons nocturnes que impartia en Miquel Julià. Tot allò havia tornat gros i començava a tenir una bona consistència. Cal recordar, també, la feina acurada i els bons oficis de qui aleshores era el secretari de l'Ajuntament, que va trobar la manera de donar sortida jurídica a tot plegat. A més, hem de tenir en compte que la majoria dels regidors eren també professors del Ramon Llull, i sabien de primera mà en què consistia tot. També s'ha d'agrair la seva voluntat política a l'hora de tirar-ho endavant.

Recordes quina va ser la primera oferta formativa de l'Escola, el curs 73-74?

A més de les classes de llengua catalana a sa Torre, a la biblioteca de "La Caixa" feiem un cicle d'extensió cultural, en què s'oferien ensenyaments d'història, de literatura i de cultura popular. Record alguns dels temes que tractàrem aquell any, com un sobre "Aspectes del turisme a Mallorca", xerrades de sociologia a càrrec d'Antoni Tarabini, sobre la poesia de Costa i Llobera, i una altra sobre "La lluna i les seves influències". Ja veus que el ventall de temàtiques era ben variat. Aquell any tenguérem 38 alumnes inscrits. Aquesta dada, amb el pas dels anys, ha arribat quasi a dos mil.

Quin balanç fas de tots aquests anys de l'Escola? N'estàs satisfet?

És molt positiu, sobretot si tenim present que partiem del no res i que, amb el pas del temps, hem pogut arribar a cotes impensables. A més, a mesura que ens anàvem "fent grans" assumíem noves funcions: se signaven convenis per a la formació de mestres, acords de col·laboració amb la nostra Universitat, amb la Conselleria de Cultura, en tot allò referent al reciclatge dels funcionaris, amb Funció

Pública, amb l'EBAP... El volum de tasques que duiem entre mans era considerable. Amb la modificació de la Llei de Funció Pública del passat estiu, que treu el requisit de saber català al funcionari, hem perdut molta matrícula.

L'Escola ha fet, també, molt bona feina en tot allò referent a la nostra història i la nostra cultura popular, no és vera?

Sempre hem considerat que era essencial conèixer qui som, quin és el nostre entorn i d'on venim, en tots els aspectes, a part de la llengua. Per això, hi ha hagut la secció de ball, amb classes de balls de Mallorca i de Menorca; o l'assumpció de la custòdia per part de l'Escola de la dansa dels Cossiers, de la qual es té cura del seu ensenyament i de la seva conservació; o dels tallers que es fan a les escoles del municipi en què s'ensenyen altres danses de Manacor, com els Indis o els Moretons.

I també feis activitats fora de les Illes Balears.

Hi ha una secció de l'Escola que es diu "Conèixer el país", que són sortides a distints indrets dels Països Catalans. Enguany, per Pasqua, hem anat de viatge a Tolosa. Això va començar quan, a l'estiu, anàvem a Barcelona, a fer uns cursos de la Generalitat de Catalunya, del seu gabinet de didàctica, que eren d'actualització per als professors que feiem ensenyament de català a persones adultes. En una d'aquestes trobades vaig conèixer en Josep Lluís Carod-Rovira, que aleshores era el president d'Òmnium Cultural de Tarragona, que es va mostrar molt interessat en començar a

fer intercanvis i visites entre els distints territoris del nostre domini lingüístic.

I com veus el futur del nostre país i de la nostra llengua?

Vivim uns moments de molta incertesa, d'un atzucac molt estret i tancat, però hem de tenir la ferma convicció que aquesta gent que ara hi ha al Govern balear caurà, i que molta gent del Partit Popular no està d'acord amb els atacs que es fan a la nostra llengua. Per altra banda, també som optimista, perquè la llengua ja ha viscut, ha superat situacions molt dures i seguirà vivint, fins a assolir el seu màxim punt de normalitat.

I quan creus que això serà possible?

Record que en Josep Maria Llopart deia que no ens havíem de fer il·lusions a curt termini, i que la plena igualtat de presència social entre el castellà i el català "es donaria, d'una manera digna, l'any 2021". Ara molta gent coneix el català, ha après la llengua a l'escola, hi ha tot un capital de gent sensible a la nostra llengua i la nostra cultura que es mobilitzarà i ho seguirà fent per a la seva defensa. També Europa haurà de reconèixer el gran bagatge cultural d'una llengua com la nostra. Malgrat els entrebancs i la lluita que haurem de lliurar, ens espera un futur esplendorós, perquè tenim grans escriptors, músics de renom, perquè la nostra és una cultura molt rica. El camí ja està fressat per moltes persones que ens han precedit i no ens podem permetre caure en el pessimisme.

I, per acabar, com es viu l'any 2013, del quaranta aniversari, a l'Escola de Mallorca?

Per celebrar el quarantè aniversari, a l'Escola de Mallorca enguany han fet una garangola, un joc

circular per amamar els nostres joves de terra, de llengua i de lletres, i perquè coneguïn la nostra història i els nostres escriptors, la nostra llengua i la nostra cultura. I ho fan amb preguntes de música, de cultura general, de literatura, de llengua... El concurs ideat per l'Escola va adreçat a joves estudiants de primer de batxillerat i, en aquesta primera edició hi participen vuit instituts de secundària. Els guanyadors de les quatre eliminatòries disputaren les semifinals dia 14 de maig, i dia 18 es jugà la gran final al Teatre de Manacor.

La garangola és una de les moltes activitats que du a terme l'Escola de Mallorca al llarg del 2013. També es fa un projecte de cultura popular, gràcies al qual 500 nins de cinc anys passen per l'Escola a aprendre la dansa dels Indis, dels Moretons i dels Cossiers. Pel que fa als cursos monogràfics, més de quaranta persones varen poder gaudir del curs de gastronomia ecològica durant els mesos de febrer i març, amb la participació de ponents tan rellevants com Llorenç Payeras, Bàrbara Mesquida, Miquel Serra, Antoni Tugores i Maria Solivellas.

S'ha impartit el curs "Escriptors mallorquins actuals", amb ponències de literats com Jaume C. Pons Alorda, Sebastià Alzamora, Pere Antoni Pons o Lucía Ramis. I, a banda de tot això, l'Escola continua oferint cursos de llengua catalana i de balls tradicionals. Actualment la plantilla està composta per cinc professors de català, quatre de ball de bot, una secretària, una administrativa i l'assessora lingüística de l'Ajuntament; tots ells ben eficients i entusiastes. Com deia Francesc de Borja Moll, a la inauguració l'any 1973: "Hi haurà Escola per a molts d'anys."

Quaranta anys d'Escola de Mallorca, quaranta anys de solidesa i prestigi. Per molts anys!

Alguns regidors del consistori, Llorenç Femenias i Martí Mascaró, assisteixen a les primeres classes de l'Escola.

DOS CURSOS

Joana Tur Planells,
STEI Intersindical Pitiüses

D'ENLLACATS , A LES PITIÜSES

"Vull escoltar-hi aquest parlar que arriba de molt antic als llavis de la gent."

Marià Villangómez

Parlar a Eivissa i Formentera del moviment Enllaçats per la llengua, és parlar alhora de l'Assemblea de Mestres i Professors en català, ja que des d'un primer moment han caminat junts. Aquest article sols pretén donar a conèixer fora de les Pitiüses les accions que moltes persones estan portant a terme en els darrers temps per defensar la nostra llengua.

Amb les primeres investides del Govern de Bauzá contra el català, es va començar a organitzar, especialment dins el món educatiu, un moviment per fer front a les mesures que pretenien arraconar la llengua catalana tant dins l'escola com a la funció pública. En el cas d'Eivissa i Formentera aquestes mesures eren especialment perilloses, ja que el català no és la llengua materna de la majoria de la població i la nostra realitat sociolingüística fa que la llengua pròpia estiga en una situació molt més feble que en altres indrets.

A Eivissa un grup de mestres i professors, i també persones i entitats no directament vinculades a la docència, es varen començar a reunir l'estiu de 2011 i a entrar en contacte amb organitzacions de la resta d'illes preocupades per aquesta política lingüística. A començament del curs 2011-2012 es varen veure els primers llaços a les solapes de moltes persones.

Amb més o menys llaços a les façanes, el moviment enllaçat anava prenent força. La modificació de la Llei de Funció Pública, que retirava el requisit del coneixement del català per accedir a treballar a l'administració pública i la intenció de modificar a la baixa la

Llei de Normalització Lingüística de 1986, posaven en seriós perill tot el camí fet per normalitzar la nostra llengua.

Les reunions i contactes entre gent preocupada per aquesta situació es varen anar intensificant, els articles en premsa per part

de particulars i representants polítics alertaven del perill d'aquestes mesures contra el català i, finalment, el 31 de març de 2012 es va presentar l'Assemblea de Mestres i Professors en Català a Eivissa, amb el suport de l'Institut d'Estudis Eivissencs, el sindicat STEI Intersindical, l'Obra Cultural Balear de

Formentera, l'Associació Vuit d'Agost, l'Associació Pitiüsa per a la Renovació Pedagògica, el Club Scrabble Eivissa, Ensenyants Jubilats en Actiu, Ensenyants Solidaris i diversos claustres de professorat d'Eivissa i Formentera, a banda de persones a títol individual.

DIARI DE IBIZA

DOMINGO, 1 DE ABRIL DE 2012 | 15

Pitiüses

Riera, Cardona, Marroig y Bonet, con el resto de docentes en la biblioteca del Institut d'Estudis Eivissencs. (CORT MARI)

Los docentes rechazan el «arrinconamiento» del catalán

► Medio centenar de maestros y profesores «preocupados» por la política lingüística del Govern balear defienden en Eivissa el catalán como lengua de cohesión y exigen que no se dé «ni un paso atrás»

MARTA TORRES EIVISSA

► Ni respirar se podía ayer en la biblioteca de la sede del Institut d'Estudis Eivissencs (IEE), donde más de medio centenar de docentes de Eivissa mostraron su rechazo a la política lingüística del Govern de José Ramón Bauzá, al que acusaron de «pretender arrinconar la presencia del catalán en las aulas». A las doce del mediodía no cabía ni una persona más en el espacio, en el que la Asamblea de Mestres i Professors en Català presentó el manifiesto en contra de la modificación de la ley de la Función Pública y la ley de Normalización Lingüística, así como de la intención del Ejecutivo autonómico

de derogar el decreto de mínimos e «imponer el castellano como lengua vehicular de la enseñanza en Baleares».

«Me parece mentira que tengamos que luchar de nuevo por esto», señaló Isabel Ferrer, directora del colegio Can Cantó, al entrar en la biblioteca, presidida por un enorme lazo con la serpeya, igual al que la conselleria balear de Educación ha obligado a retirar en los centros que se habían sumado a la campaña 'Enllaçats pels català'. Entre los asistentes, todos con un pequeño lazo en el pecho, se encontraban, además de docentes, representantes de otras entidades de Eivissa que quieren que el catalán

siga siendo la lengua vehicular en los centros: Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament de les Illes (STEI), Club Scrabble Eivissa, Associació 8 d'Agost, Institut d'Estudis Eivissencs, Associació Pitiüsa per a la Renovació Pedagògica y Ensenyants Jubilats en Actiu. El grupo UC y el artista Gilbert Herreyras también se han sumado, señaló Neus Riera, profesora jubilada, antes de que los maestros Josep Cardona y Maria Antònia Marroig y el professor Joan Antoni Bonet leyeron el manifiesto.

El documento defiende que la inmersión lingüística «garantiza el conocimiento» de castellano y catalán, contribuye «a mantener la

LA CLAVE

APOYOS
Lazos en lugares visibles

► La Asamblea pidió ayer a todas las personas a sumarse a la campaña de defensa del catalán colgando lazos contribuidos en balcones o en cualquier otro espacio visible. Cualquiera que quiera sumarse a la Asamblea puede hacerlo a través de los correos catala@stei-l.org y eivissa@stei-l.org.

cohesión social y es eficaz» en la acogida y la inclusión en la sociedad de niños y adolescentes recién llegados y también que el

ESCOLARIZACIÓN

«Elegir el castellano es elegir que aprendan una sola lengua»

► Los profesores recogieron al salir de la sede del Institut una copia del argumentario que la asamblea ha preparado para animar a los padres que escolaricen este año a sus hijos a que opten por el catalán como lengua de lectoescritura. «Elegir el catalán es escoger que aprendan a leer y escribir en dos lenguas a la vez, elegir el aprendizaje de la lectoescritura en castellano es elegir que aprendan solo una», se lee. El papel que se entregará a las familias recomienda la escolarización en catalán: «No dominar formalmente la lengua del territorio le puede restar oportunidades futuras». Además, recuerda que los niños de tres años «tienen una facilidad especial para aprender idiomas» y que los que acaban la Primaria con buen nivel de castellano y catalán «están más preparados para la Secundaria, el Bachillerato y el acceso a la Universidad». «Los alumnos que reciben la enseñanza en catalán obtienen mejores notas en castellano que los que estudian solo en castellano, según un informe del Ministerio de Educación», continúa el argumentario, que defiende la inmersión lingüística como sistema integrador: «Estudiar en catalán no implica, para los niños de familias de otras culturas, perder sus orígenes. El documento insiste en las dificultades que tendrán para seguir las clases los alumnos que escoljan castellano a partir de segundo curso, cuando tengan que comenzar a aprender catalán sin haberlo hecho antes». M. T. URSUA

modelo actual «ha contribuido a paliar el grave desequilibrio que vive el catalán respecto al castellano». El manifiesto llama «a luchar con todos los medios democráticos para no poner en peligro la cultura y la cohesión social» de las islas y insta a toda la población a apoyar «una escuela que no separe a los alumnos en función de su lengua de origen y que ayude a construir una sociedad sin ningún tipo de discriminación». «Reclamamos al Govern balear que no dé un paso atrás en este terreno», señaló Bonet, tras lo que todos los asistentes aplaudieron. «Eivissa también está en la lucha», concluyó Cardona.

En aquest primer manifest es demanava, entre d'altres coses, que no se separàs els infants per raó de la seua llengua d'origen. La immersió lingüística havia ajudat a cohesionar la nostra societat, i ara això perillava. Alguns dels objectius que es plantejaven eren participar en les campanyes i actes que altres col·lectius organitzassin per defensar la nostra llengua, distribuir un argumentari pedagògic i organitzar reunions amb les famílies que havien d'escolaritzar els seus fills i organitzar actes per difondre el català en la nostra societat.

Després d'aquesta presentació es va muntar una taula informativa pel dia de Sant Jordi, on es distribuïen llaços, es donava l'argumentari a favor de l'ensenyament en català, es recollien signatures i s'oferien llibres i publicacions relacionades amb la defensa del català. El manifest rebia cada vegada més adhesions i es començaven a veure llaços a les façanes d'algun centre educatiu i a domicilis particulars. A la pàgina de facebook *enllaçats eivissa* en queden els testimonis fotogràfics, ja que la Conselleria els va fer retirar aviat. També a la gala de les Mencions Sant Jordi de l'Institut d'Estudis Eivissencs de 2012 els llaços varen ser els protagonistes.

L'elaboració de l'argumentari pedagògic i la bona feina feta per distribuir-lo i informar les famílies que havien de matricular els seus fills, varen ajudar a l'èxit de la tria del català com a llengua d'aprenentatge a Eivissa i Formentera. La majoria de famílies confiaven en els projectes lingüístics de les escoles, i un percentatge d'entre un 2 i un 13 per cent, segons els centres, demanava l'aprenentatge de la lectoescriptura en castellà.

Els contactes i reunions continuaven i el moviment enllaçat anava prenent força a les Pitiüses. El 4 de maig, amb el lema *Fes sonar el català per una escola arrelada*, es va omplir la plaça de l'Església de Sant Jordi en una concentració amb sonadors per la llengua. El 14 de juny, a s'Alamera de Vila, es va organitzar una *Cassolada per l'Educació Pública i en català*, en què es va llegir un nou

manifest que comptava amb el suport de la Coordinadora de Professorat Preocupat. Es demanava la retirada de totes les lleis, ordres i decrets que pretenien modificar el tractament del català dins el sistema educatiu, la retirada del Decret Llei 5/2012 d'1 de juny de mesures urgents per a la reducció del dèficit públic, l'obertura de processos de negociació i diàleg i la dimissió dels responsables d'aquestes actuacions. Aquest dia, s'estrenaven les samarretes verdes amb el llaç que han estat presents en totes les manifestacions de qualsevol tipus que s'hagin fet a Eivissa en els darrers temps.

i fer-nos presents en altres àmbits". El que en un principi havia d'esser un article, va acabar sent un treball monogràfic titulat "*La llei de normalització lingüística a les Illes Balears i Pitiüses. Del consens de 1986 a la ruptura de 2012*" editat en forma de revista per l'Institut d'Estudis Eivissencs amb el suport de l'STEI Intersindical. Rafel Serra Costa fa un seriós estudi sobre el procés de normalització lingüística a les Illes, amb entrevistes a responsables polítics i a persones de reconegut prestigi en el terreny lingüístic. La presentació d'aquesta publicació es va fer a Eivissa a final de

Delegació d'Educació; el dia 14 de novembre a la manifestació per la vaga general; el 29, la presentació del llibre esmentat i el 14 de desembre lliuren un manifest a Conselleria.

Finalment, el 19 de desembre, tots els territoris de l'Estat amb llengua pròpia fan concentracions a favor de la llengua i per un model educatiu propi. Els enllaçats i l'Assemblea de Mestres i Professors en Català també la convoquen a Eivissa, juntament amb els sindicats d'ensenyament i altres entitats que combreguen amb la defensa de la llengua. Es tanca així un any marcat pel color verd i els llaços quadribarrats.

L'any 2013 no comença més tranquil. La llei de símbols, el decret de tractament integral de llengües i la LOMCE marquen les accions reivindicatives dels enllaçats. El 9 de març es tria com a jornada reivindicativa per la llengua, i a Eivissa s'organitzen unes jornades juntament amb Sa Bassetja, el Club Scrabble i l'Assemblea de Mestres i Professors en Català que inclouen xerrades, el campionat mundial d'scrabble en català i el concurs fotogràfic *Fotoenllaçat*, del qual podeu veure els resultats a la pàgina de facebook *enllaçats eivissa*.

Els enllaçats es deixen veure també en les manifestacions convocades amb motiu de les vagues contra el Decret de tractament integral de llengües. Les seves pancartes i samarretes varen ésser ben visibles, i feren una crida a la participació per tal d'obligar a la Conselleria a retirar el TIL.

En el moment de redactar aquest article els enllaçats acaben de participar activament en la vaga contra la LOMCE convocada pels sindicats, que a Eivissa i Formentera es convocà també contra el TIL, ja que tant un com l'altre arraconen el català com a llengua vehicular de l'ensenyament.

El moviment enllaçat d'Eivissa segueix en contacte amb col·lectius que tenen la mateixa lluita en altres indrets. Després de l'aprovació d'aquestes dues lleis necessitarem més força encara. Ara mateix l'objectiu és aturar el TIL, i cap allí van dirigits els esforços i accions dels enllaçats i enllaçades.

El curs acabava "calent" i es va lliurar a la Conselleria el manifest acompanyat de les moltes signatures que s'havien recollit en la concentració. També a Formentera l'Obra Cultural Balear organitzava el seu concert "enllaçat" per denunciar els atacs a la llengua pròpia.

En una de les darreres reunions de l'Assemblea de Mestres i Professors del curs 2011-2012, va sortir la idea de fer una publicació. En paraules d'en Rafel Serra, "després de les accions dels mesos anteriors, entenem que havíem de donar una passa més

novembre de 2012. Cristòfol Soler, expresident del Govern Balear, va ser l'encarregat de fer-la i ningú del seu partit, el Partit Popular, va acudir a l'acte que, d'altra banda, va omplir l'auditori on es va fer.

Abans d'aquesta presentació, en els mesos de setembre, octubre i novembre, l'Assemblea de Mestres i Professors en Català s'havia reunit amb membres de l'Assemblea d'altres illes per preparar accions conjuntes i consensuar un manifest amb tots els territoris amb llengua pròpia. El 30 d'octubre, els enllaçats es feren visibles en una concentració davant la

9 DE MARÇ, ENLLAÇATS PER LA LLENGUA: CRÒNICA D'UN ÈXIT

Maria Camps,
STEI Intersindical Menorca

A Menorca, l'Assemblea de Mestres en Català va començar a funcionar al mateix temps que a la resta d'illes. La tasca de treball i assessorament que s'ha dut a terme des d'aleshores ha sigut continuada i en coordinació amb les escomeses que s'han emprès a tot el territori balear i dels Països Catalans. Dins d'aquestes escomeses, la jornada dels enllaçats del 9 de març va suposar, a Menorca, una fita rellevant i de gran impacte social. La clau de l'èxit de la jornada va ser la forta implicació i la feina acurada de molta gent que, reunió rere reunió, varen aconseguir les adhesions de molts intel·lectuals i artistes de l'illa compromesos amb la llengua pròpia, fet que va propiciar l'assistència d'un nombre molt elevat de públic, que omplia de gom a gom l'aforament i més enllà.

La fita va ser a la Sala Multifuncional des Mercadal. Es va comptar amb l'estaló econòmic de l'Ajuntament des Mercadal, Acció Cultural de Menorca, STEI Intersindical, CCOO i UGT. A les 8 del fosquet, varen començar un seguit d'intervencions musicals de diferents estils que tenien com a fil conductor la llengua catalana: des de les havaneres d'Arrels de Menorca, la glosa improvisada de Soca de mots, l'experiència de Miquel Mariano, el gospel (traduït expressament al català per a l'ocasió) de La fàbrica de músics, les composicions pròpies sobre poetes menorquins de Maria Àngels Gornès, la cançó de cantautors catalans que vàrem oferir Santi Arguimbau i jo mateixa, el pop català de Bep Marquès, l'originalitat escènica i interpretativa de Leonmanso, la gràcia satírica dels

Sonadors de Son Camaró o el pop jove de Rockcaul's. Entremig, escriptors, periodistes, professors, investigadors, juristes, poetes, actors, pagesos, botiguers, estudiants i tot un reguitzell de gent (lectura de manifest inclosa) va anar pujant dalt l'escenari per manifestar el seu rebuig a les polítiques de "desnormalització lingüística" emprades per l'administració actual i el seu compromís vers la llengua pròpia, ja fos amb la seva presència física o virtual (ja que persones que no podien ser-hi varen fer arribar vídeos d'adhesió, que s'anaven projectant en una gran pantalla que presidia l'escenari amb el llaç quadribarrat).

La conducció de l'acte va ser perfectament portada per l'actor Jordi Odri, que, tot i l'extensió del mateix, va saber conferir-li agilitat i dinamisme. Paral·lelament, s'anava confeccionant (a modus de collage) un gran llaç a l'entrada del teatre amb les aportacions escrites de tota la gent assistent (vinguda

des dels quatre cantons del nostre micromon). L'organització va muntar fins i tot un servei de bar amb xocolatada inclosa! Com veieu, tot un desplegament de mitjans humans per possibilitar un acte multitudinari i extens (eren ben bé les 12.30 hores quan sortien els darrers espectadors) que va fer evident el gran compromís de la societat menorquina vers la llengua que li és pròpia i la convicció del seu arrelament. I, tot i la magnitud de l'organització, el més emocionant es fa difícil de descriure amb paraules: podia percebre's la calidesa de la gent congregada, el batec comú vers una

causa profundament apreheua, la convicció del no defallir, la resistència col·lectiva, que fa moure les muntanyes, el sentir d'estar escrivint una breu (però no menys important) pàgina de la nostra petita història local. Amb l'esperança que actes com aquell ja no fossin mai més necessaris. Amb la determinació que actes com aquell tornarien a existir sempre que fóra precis. Les lluites prenen sentit quan el poble les fa seves. La jornada dels enllaçats del 9 de març, a Menorca, va ser un èxit precisament per això, perquè va suposar una alenada d'aire fresc i una injecció d'energia per continuar. Tant de bo confluïssin així es donessin més sovint! Voldria dir que estem en el bon camí.

LA BONA FEINA DELS PALIC EN ORRIS

Montserrat Nadal,
coordinador de la revista Pissarra

Tal com podem llegir a la normativa que va publicar la Conselleria d'Educació i Cultura, el Pla d'acolliment lingüístic i cultural (PALIC) és el conjunt d'actuacions que un centre educatiu posa en marxa per facilitar l'adaptació de tot alumnat que s'incorpora de nou al centre. Els seus objectius són:

Assumir, com a centre, els canvis que comporta la interacció cultural amb alumnes procedents d'altres països.

Aconseguir que el nou alumnat compregui el funcionament del centre i s'adapti en relació amb els companys i professors.

Reconèixer la identitat i la història educativa, social i familiar que duu implícit l'alumnat nouvingut ja que són el punt de partida per aplicar les estratègies d'ensenyament adequades.

Potenciar un sentiment de pertinença a una nova comunitat, com a pas important per aconseguir un progrés educatiu de tot l'alumnat i una societat que practiqui els valors de la convivència.

Amb la posada en marxa del Decret de Tractament Integrat de Llengües, aquests programes es deixaran de fer en els instituts de les Illes Balears. Per tal de conèixer en què consisteixen però, sobretot, per posar de manifest la seva bona feina a l'hora de facilitar la integració dels nouvinguts, us oferim l'experiència del PALIC d'un institut de Mallorca.

AL'IES Can Peu Blanc de sa Pobla hi ha dos grups de PALIC; un per a alumnes de llengües no romàniques, i un altre per a alumnes de llengües romàniques. N'Antònia Maura és la professora del grup de llengües no romàniques, i pertany al departament d'Orientació de l'institut.

El primer que ens comenta és que aquest grup té assignades més hores que el dels alumnes de llengües romàniques, com podem suposar. El que passa, però, és que, amb les retallades que la Conselleria d'Educació aplica, cada curs es disposa de menys hores: en un any han passat de 18 hores setmanals a 9. Una reducció horària, a parer de la professora, que suposa una minva molt greu en la qualitat de l'ensenyament que reben aquest alumnes. En el grup d'enguany, hi ha alumnes de primer i de tercer de secundària, tots d'origen magribí. Com a dada a

considerar, ens comenta que, al llarg de tot el curs, no hi ha hagut cap

alumne nouvingut que s'hagi incorporat al programa, un fet que era habitual al llarg del calendari escolar.

El PALIC és un programa pensat per a alumnes nouvinguts d'una durada de dos anys. L'àrea que es treballa al grup de PALIC amb més dedicació, com no podia ser d'una altra manera, és la de la llengua catalana, sobretot durant el primer curs. És quan es comença a fer feina en l'aprenentatge de la llengua, on s'ha de començar de zero, i s'inicia l'alumne en la lectoescriptura d'una llengua que desconeix per complet, en l'estudi del vocabulari més essencial. S'ha pogut donar el cas d'haver incorporat alumnes de 12 i de 13 anys que mai no havien estat escolaritzats, amb tots els desavantatges que aquest fet comporta.

N'Antònia ens comenta que el material que es fa servir ha estat elaborat pel Servei d'Ensenyament del català i que, abans, quan no hi havia un deute tan gran

en els centres, cada departament feia la seva aportació per a la seva adquisició. Ara s'han de conformar amb els minso recursos de què disposa l'institut. Ens explica que ha pogut trobar molt de material a internet, i que també li són d'un gran ajut les seves companyes de departament, les mestres d'atenció a la diversitat, a l'hora de trobar les activitats que més s'adaptin al ritme d'aprenentatge dels seus alumnes.

De les 9 hores setmanals de què disposa aquest curs, n'Antònia en dedica una a fer una mena de "tutoria" amb els seus alumnes de PALIC, tot i que ells tenen com a referència el curs i grup que per edat els pertoca. Però aquesta és una hora que hom podria anomenar de "reforç" de la tutoria que cada un d'ells fa amb el seu grup, i d'aclariment de moltes de les qüestions que els tutors i tutores hi han tractat. Al llarg de la resta d'hores, sobretot en el segon curs del PALIC, es veuen continguts de les àrees de català, de matemàtiques i de coneixement del medi natural i social.

A segon, un cop s'han assolit les nocions bàsiques del català i s'han iniciat en la lectoescriptura, es comença a fer ampliació del vocabulari bàsic, la formació de paraules, i es coneixen les estructures bàsiques oracionals. Amb les matemàtiques, es repassen les operacions bàsiques referents al càlcul. Pel que fa a l'àrea de medi, com que la majoria només coneix sa Poble i el seu lloc d'origen, s'ensenyen els coneixements bàsics de geografia de les Illes Balears, de l'Estat espanyol i d'Europa. A l'àmbit de coneixement del medi de ciències naturals, aprenen els conceptes bàsics de les estacions, o dels principals elements de la descripció del temps atmosfèric i del temps cronològic.

Quan hem preguntat a la professora si hi havia qualque tipus de dificultat a l'hora de poder facilitar la integració d'aquests alumnes amb la resta dels seus companys, ens ha comentat que de vegades les diferències culturals, sobretot quan es tracta d'al·lots, han suposat un obstacle per a la realització d'algunes activitats. Per exemple, una excursió a la Serra de Tramuntana, que estava inclosa dins una de les àrees de coneixement de l'entorn físic de la nostra illa, va topar amb la negativa de moltes de les nostres alumnes, que no tenien el permís patern per a fer aquesta sortida amb el seu grup. I quan el cost econòmic ha estat un impediment a l'hora de participar-hi, s'ha

potgut comptar amb l'ajut del departament de serveis socials de l'Ajuntament de sa Poble. L'aportació que més ha valorat n'Antònia Maura de la seva experiència com a mestra d'aquest programa ha estat la satisfacció personal de veure com els seus alumnes han après a desfer-se'n en l'aprenentatge d'una llengua i el coneixement d'un entorn social i cultural que els era totalment nou. Sovint, però, ha estat difícil trobar la conjunció entre allò que voldria fer amb ells i el que els alumnes realment poden aprendre; en aquest cas, la millor solució, segons ens comenta, és posar-se en el seu lloc. Com a aspecte negatiu, en destaca l'elevat masclisme de la seva cultura, o les dificultats que s'ha trobat pel simple fet de ser una dona. Com a dada molt positiva, haver estat una referència per a ells, sobretot en els primers moments de la seva arribada a un entorn totalment desconegut, i la confiança que s'arriba a establir entre un grup d'alumnes tan poc nombrosos i una mestra que passa tantes hores amb ells a la setmana.

Na Xesca Cantalops és la professora del grup de PALIC dels alumnes de llengües romàniques. Enguany només disposen de 3 hores a la setmana per al seu programa, quan fa una sèrie d'anys en tenien entre 8 i 12 setmanals. Aquesta reducció horària que pateix el programa suposa un problema molt gran, i dificulta de bon de veres la incorporació

dels al·lots als seus grups de referència, en el curs escolar que per edat els pertoca.

En aquest grup de PALIC s'hi incorporen tots els alumnes que tenen com a pròpia una llengua romànica, així com també tots els al·lots magribins que han estat escolaritzats en francès. També en formen part alumnes del Senegal, ja que la seva llengua d'aprenentatge també ha estat el francès. Aprenen les nocions bàsiques de la llengua catalana, en un nivell molt primerenc: com fer una presentació, els noms de les professions, alguns hàbits elementals de la vida quotidiana, l'entorn de la família, les parts del dia, i altres conceptes agrupats per nuclis temàtics. Na Xesca ens comenta que, després de tants anys de fer PALIC, disposa d'un bon nombre de material que ella mateixa ha anat elaborant i que li facilita molt la seva feina, com fitxers d'identificació, cartolines, fitxes, etc.

Quan fa balanç del que ha suposat la seva tasca, ens comenta que n'està molt satisfeta i que ha estat una experiència altament positiva. Sobretot pel fet d'haver pogut ajudar aquells alumnes que tenien interès a aprendre, d'haver-los pogut facilitar la seva integració en un entorn social, escolar i cultural molt distint del que tenien als seus països d'origen; d'haver pogut fer que se sentissin com uns poblers més. Per exemple, ens comenta que,

el mes de setembre, havia arribat un alumne romanès, s'havia incorporat al PALIC, i al mes de juny havia pogut acabar el curs amb la graduació en ensenyament secundari.

Quan li demanam quin és el grup d'alumnes que obté més bons resultats del programa i que apren amb més rapidesa, ens contesta que com més jove s'incorpora un al·lot al PALIC, més garanties d'èxit hi ha. I que és una cosa curiosa com aprenen d'aviat els alumnes provinents dels països de l'est d'Europa. Na Xesca ho atribueix a la necessitat que tenen d'aprendre l'idioma, al seu afany de competitivitat, al seu elevat grau de motivació, a les seves ganes de superar-se a través de l'estudi i a una enorme capacitat de treball.

L'actitud que els seus alumnes mostren envers la llengua catalana és d'una total normalitat, i mai no ha aparegut cap tipus de problema en aquesta qüestió. El que si ens comenta és que els alumnes, sense haver-lo estudiat a les aules, saben castellà, l'aprenen en el seu entorn social més immediat, a causa de la forta presència al carrer i als mitjans de comunicació. Davant aquest fet, el que és més necessari que mai és refermar la presència majoritària del català a l'escola, amb autèntics programes d'immersió lingüística, si es vol compensar la gran presència del castellà en tots els altres àmbits d'ús social. La implantació del Decret de Tractament Integrat de Llengües tirarà per terra totes aquestes possibilitats que la immersió lingüística contemplava.

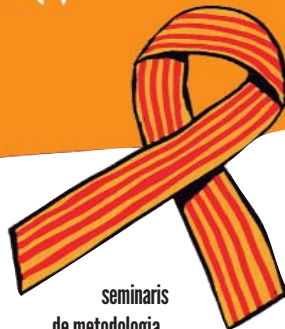
Preguntada sobre els beneficis d'aquest programes, ens comenta que són moltíssims, i que la possibilitat de fer feina en petit grup millora el seu rendiment, fa que se sentin més còmodes i més segurs. I que el fet d'anar a escola possibilita a aquests alumnes novinguts el coneixement d'un entorn cultural que els és del tot aliè. En definitiva, la institució escolar és, per a la majoria d'ells, l'únic mitjà de coneixement de l'idioma, d'aprenentatge i d'integració.

Queda clara l'efectivitat i l'eficàcia del PALIC. També queda meridianament comprovat que el Govern actual de les Illes Balears no està interessat en què augmenti la qualitat de l'educació que ofereix l'escola, perquè primer redueix les hores de dedicació d'una manera vergonyant del Pla d'Acollida i, finalment, el vol suprimir. És un altre fet que corrobora la seva decisió d'atacar i d'eliminar la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears.

EL CATALÀ AL SERVEI LINGÜÍSTIC DE LA UIB

Servei Lingüístic de la Universitat de les Illes Balears,
<http://slg.uib.cat/>

Dóna
corda
al català

seminaris
de metodologia.

L'àrea de Pla Lingüístic d'aquest servei organitza i imparteix cursos de llengua catalana de tots els nivells (A2, B1, B2, C1 i C2), adreçats tant a estudiants i personal de la Universitat com a externs. Aquests cursos inclouen un examen final que permet l'obtenció d'un títol homologat (Direcció General de Cultura i Joventut del Govern de les Illes Balears). Tots aquests cursos de llengua general són adaptats als continguts del MECR (Marc europeu comú de referència per a les llengües). A més, s'ofereixen altres cursos de formació específica: taller de recursos de conducta per a la docència en català, curs de llenguatge administratiu (E), curs d'elaboració de textos acadèmics i científics orals i escrits, etc.

Al llarg d'aquests dos darrers anys, la formació específica adreçada al personal docent i investigador i d'administració i serveis s'ha vist notablement incrementada. Tots els cursos de llengua catalana de nivells corresponents al MECR s'han inclòs dins el Pla de formació per al PAS (personal d'administració i serveis) i per al PDI (personal docent i investigador). Des del Servei Lingüístic de la UIB s'han impartit cursos d'especialitat: el curs de llenguatge administratiu en llengua catalana, el d'elaboració de textos científics escrits (I), i el de tècniques per a la difusió oral de la recerca en són una mostra.

El Servei Lingüístic, en el marc de la UIB, planifica la llengua catalana i en comparteix la funció consultiva. Ofereix formació i aprenentatge lingüístics. Vetlla per la qualitat lingüística i proporciona eines de traducció i correcció científicoinstitucionals en idiomes diversos.

Els cursos de llengua catalana són l'eix vertebrador pel que fa a la formació en el marc de la planificació lingüística. De tot això es desprèn la vocació de servei públic i de dedicació als illencs que caracteritza aquesta universitat i, en el seu si, el Servei Lingüístic, el qual s'ha convertit en un servei transversal que abraça aspectes ben diversos, i que arriba a sectors també diversos.

Les tasques de planificació són distribuïdes en gabinets i àrees. Des de l'àrea de Correcció i Traducció es duu a terme la correcció de documents en llengua catalana de caire divers, tant administratiu com tècnic, produïts per qualsevol departament o servei de la UIB.

El Gabinet de Terminologia ofereix assessorament terminològic: atenció de consultes terminològiques puntuals de la UIB i d'externes provinents d'organismes públics i privats, i de particulars. Elabora material lexicogràfic de referència que posa a l'abast de tota la societat. I introdueix tot el material

que elabora en bases de dades terminològiques de gran abast: plataformes de referència del marc lingüístic català i multilingüe. Contribueix d'aquesta manera a la internacionalització del terme en català.

El Gabinet d'Onomàstica assumeix les funcions d'investigar, difondre i assessorar sobre qüestions de toponímia i antroponímia. Atén consultes relacionades amb aquests camps, i elabora notes informatives de noms i cognoms per facilitar-ne l'oficialització i la normalització, respectivament: s'hi adrecen ajuntaments i particulars. El Servei Lingüístic informa i resol de manera gratuïta. A tall d'exemple, l'any 2012 va atendre gairebé quatre centenars de consultes generals: 198 de toponímia i 176 d'antroponímia. Pel que fa a les consultes de toponímia, aquest Servei compta amb la col·laboració de la Comissió Tècnica d'Assessorament Lingüístic del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General. Quant a antroponímia, l'any 2012 les consultes varen augmentar notablement. Es va duplicar el nombre d'aquestes sol·licituds respecte de l'any anterior: sobretot pel que fa a la demanda de normativització de cognoms.

Tots dos gabinets organitzen, anualment, en col·laboració amb els departaments de Filologia Catalana i Lingüística General i de Ciències de la Terra, i amb l'Institut d'Estudis Catalans, amb seu a Palma, jornades especialitzades i

A més de l'oferta pròpia, i des de la direcció del Servei Lingüístic, s'ha treballat per fer d'aquest Servei un eix transversal en matèria de formació lingüística capaç de donar resposta a tota la comunitat universitària, i capaç d'atendre les peticions de formació d'altres serveis, facultats i vicerektorats.

El Servei Lingüístic, en col·laboració amb el Servei de Relacions Internacionals, imparteix cursos de llengua catalana bàsics (nivell A2) cada semestre, tot coincidint amb l'arribada d'estudiants d'intercanvi procedents de programes ERASMUS, Sèneca, etc. En relació també amb la internacionalització del català, es duen a terme les edicions dels cursos EILC (ERASMUS Intensive Language Course) de la Xarxa Vives d'Universitats. L'any acadèmic 2012-13 per primer cop el Servei Lingüístic n'ha acollit dues edicions: la d'estiu (setembre de 2012) i la d'hivern (febrer de 2013). Aquests cursos, dirigits als estudiants europeus que fan una estada en qualsevol de les universitats integrants de la Xarxa Vives d'Universitats, permeten una presa de contacte tant lingüística com cultural amb la terra d'acollida.

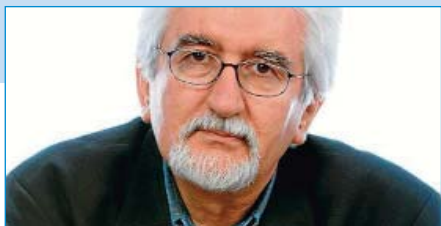
Aquest Servei Lingüístic elabora materials diversos per a la difusió de la llengua catalana en el marc de formació del Pla de Política Lingüística de la Comissió de Llengua de la Xarxa Vives d'Universitats, i gestiona la Borsa d'Intercanvi Lingüístic pràctica d'habilitats

COM LA CARN DE XINXA

Antònia Maria Sbert Mestre,
professora de l'IES Mossèn Alcover de Manacor

Antoni Tugores és un manacorí força conegut per la seva tasca investigadora en dos camps: el de la cuina tradicional i el de la guerra civil i el franquisme. Ha publicat llibres relacionats amb la història de Mallorca com "El batle Antoni Amer, Garanya. La història robada" (2004), "La guerra a casa" (2006) i més recentment "Victimes invisibles" (2011). De cuina també ha publicat títols com "Memòria de la cuina mallorquina" (2005), "Cuina econòmica, receptes fàcils per a temps difícils" (2009), ambdós llibres li han valgut els premis Gourmand de cuina mediterrània, el primer, i de cuina casolana, el segon. Recentment hi ha afegit "Els millors plats de la cuina popular de Mallorca" (2013), escrit conjuntament amb M. Antònia Sureda Vallespir. A més a més, es dedica al periodisme i ha dirigit algunes revistes locals, ha fet de corresponsal de RNE i de Diari de Mallorca a Manacor, mitjà aquest darrer on encara fa col·laboracions.

documents dels quals hi ha constància però que no es poden trobar i sobretot, com explica Antoni Tugores al pròleg, per la desactivació de la memòria tant per part dels guanyadors com dels perdedors, desactivació que atribueix a raons diferents però que quedà immersa en la por i la vergonya. Ara bé, per una altra part, aquestes vides amagades que s'ha proposat l'autor de fer sortir a la llum fixen els protagonistes de la "història", és a dir, la gent del poble, la majoria dels quals no s'havien significat políticament, no tenien cap tipus de protagonisme polític, alguns dels quals eren bons creients, tots ells eren treballadors, autònoms o per compte d'altri.

Encarat a la tasca de reconstrucció biogràfica i coincidint amb un dels grans cronistes de la historiografia catalana, és el cas de Ramon Muntaner, Antoni Tugores es planteja el tema de la **veracitat** de les històries que conta. Una veracitat que pot documentar, però que també es recolza en la versió de testimonis orals. Tot i comptar amb més fonts d'informació que Muntaner (potser convé recordar que aquest basa la seva *Crònica* en el seu propi testimoni, el que va veure perquè hi era i en la credibilitat que els oients li atorgaran), Tugores dubta d'aconseguir poder contar la veritat, ara bé el que sí que pot garantir és l'autenticitat de les fonts documentals i també la seva paraula de no haver **manipulat** cap de les fonts consultades, és a dir, el seu compromís amb l'honestat en el maneig de la informació. Sota aquestes premisses, com el gran cronista medieval, Antoni Tugores es fixa uns límits, això és, contar "fets verídics" acompanyats de citacions de "documentació autèntica" amb

l'objectiu de "rescatar de l'oblit unes vides deliberadament silenciades". En la persecució d'aquest objectiu aconseguirà palesar la gratuïtat, l'arbitrarisme i fins i tot el surrealisme de les decisions preses pel poder polític, militar o judicial en relació als encausats o empresonats. Aquest compromís seu amb l'objectivitat a què se sent obligat com a investigador és una característica que l'allunya de Muntaner i l'acosta al perfil d'un altre gran cronista, el de Bernat Desclot, de qui convé recordar que és considerat un "historiador modèlic" pel predomini d'una "gran sobrietat" al llarg de la seva *Crònica*, qualitats que al meu parer són també adjudicables a Antoni Tugores. Però per més que l'objectivitat l'obligui, també se sent colpit pel drama personal i familiar de les víctimes i així ho confessa al pròleg en dir que admet haver-hi inclòs reflexions personals perquè l'equidistància, la imparcialitat esdevenen impossibles davant "la injustícia, l'abús de poder o el patiment dels més febles" (cita textual extreta del pròleg). El que el corprèn és el drama d'unes víctimes circumstancials, en paraules de l'autor *arbitràries*, que acaben empresonades i acusades de crims greus com incitació a la rebel·lió per a les quals demanen presó perpètua a mort amb proves basades en testimonis que declaren fets, apreciacions i tergiversacions de la realitat, informes policials que no es fonamenten en documents, sinó en apreciacions, tot de dades que fan pensar més aviat en històries de lladres i serenos, però en realitat són històries amb persones reals, de carn i ossos, amb noms i cognoms basades en autos de processament, sumaris i causes. I de ben segur que tot aquell

Com la carn de xinxa. Cròniques del 1936 i altres anys negats és el darrer llibre que ha publicat i que li ha valgut el XII premi Alexandre Ballester de narrativa curta de la convocatòria de l'any 2012 de l'Ajuntament de Sa Pobla. El subtítol que ha triat l'autor fixa el gènere, és a dir, el de la narració històrica. Abans de tot, convindria tenir present que la crònica és un gènere que ja es conreava a l'edat antiga i que ho va esser fins ben entrada l'edat moderna, i d'aquest gènere la nostra història literària en té quatre grans exemples: les famoses Cròniques, la de Jaume I, la de Bernat Desclot, la de Ramon Muntaner i la de Pere el Cerimoniós. Encara

més, el subtítol de l'obra també emmarca l'època històrica o historiada d'aquestes biografies amagades, la dels que caigueren en mans dels repressors, o si el lector ho prefereix, dels guanyadors.

Aquestes vides amagades que el cronista reconstrueix, per una part, l'aboquen a la imprecisió dels fets que provenen de testimonis orals difícils de contrastar amb documents i arxius, ja que el Règim franquista s'encarregà de fer-ne desaparèixer i perquè els testimonis eren molt joves o recorden fets dels quals no en varen esser protagonistes. El lector es troba davant un cronista que es veu limitat pel pas del temps sobre els protagonistes i els fets, limitat també pels

que llegeixi aquestes cròniques serà capaç de comprendre's i s'identificarà amb les víctimes quan llegirà aquestes històries que contenen la tragèdia d'esposes de treballadors del camp, picapedrers, cadirers, carrabiners, esmoladors,... i mares amb tres o més fills, germanes de..., totes elles, les víctimes, exemples de coratge i dignitat, lluitadores i sacrificades que travessen tragèdies personals una rere l'altra, però que no deixen mai d'encarar-se a un futur incert i difícil. Encara més, perquè viuen també marcades i perseguides per la por i perquè es veuen abocades a la condemna de guardar silenci, a no poder contar la seva tragèdia, a guardar-la i a morir sense haver-la compartida. Protagonistes, tant els homes com les dones, traumatitzats que mai no varen poder guarir-se i que varen haver d'aprendre a viure en companyia d'aquest trauma. Sens dubte és aquest l'efecte que la mestria narrativa d'Antoni Tugores aconseguirà provocar en el lector, la de la identificació amb aquests herois i heroïnes de la vida quotidiana, perquè és el que ha provocat en qui intenta explicar-vos el mèrit de reconstruir aquests breus retalls de vida.

Un altre aspecte que caldria comentar és el del límit que fixa el període històric que Antoni Tugores ha decidit investigar: l'any 1936, data que situa la tasca de recuperació de la memòria a l'inici de la Guerra Civil Espanyola, el seu context i les seves conseqüències. El seu ampli coneixement d'aquesta etapa l'empeny, per dir-ho d'alguna manera, a recrear l'ambient ideològic i polític en el qual vivien els protagonistes d'aquestes biografies amb l'objectiu de donar al lector o a la lectora totes aquelles dades que li calguin per fer la reconstrucció. Són notes explicatives, documentals i reflexives que deixen en evidència un engranatge policial i judicial que amaga, tergiversa, nega dades, que esborra pistes, que genera causes que duren mesos i fins i tot anys, que acumulen documents escrits, però que mai no presenten ni

permeten descobrir proves feaents de l'acusació dels encausats; ben al contrari, seguint el fil de la documentació un sempre acaba conclouent que no havien comès cap delictes, però la maquinària governamental exigia depuració i repressió. Tot de dades que, a més a més de reconstruir tragèdies personals com a conseqüència de la maquinària repressora franquista, permeten constatar els principis

la infiltración del idioma español, idioma del Imperio, en las esferas ciudadanas, ayudando con ello a la formación de buenos españoles" i que es pot llegir a "Ángel o bruixa". O aquesta altra de la ideologia nacionalcatòlica que els líders locals exhibien a les revistes com "Voz y voto", "Arriba" o "Renacer" que diu "...Trabajo, fe, religiosidad, tradición, austeridad, familia,

hom va llegint, hi va veient una actualitat, ara i avui, esfereïdora, cites que fan aparèixer preguntes com... realment ha passat el temps o és de cop i volta hem reculat 70 anys en el temps?

Ara bé, en la voluntat d'ajudar a contextualitzar les històries, no es limita a marcar aquells aspectes esfereïdors de la ideologia guanyadora, sinó que també reconeix la humanitat de la tasca de sectors cristians com el de les monges de la Caritat que ajuden a col·locar en institucions fills de vídues o la tasca d'inserció laboral de les fàbriques de perles que optaven per treballadores viudes i que per a aquestes viudes significava la supervivència pròpia i dels seus fills, aspectes aquests que, per a mi, el fan un **cronista exemplar** del segle XXI, rememorant l'etiqueta que la història literària ha donat a Bernat Desclot, i que no dubt que també s'ha guanyat Antoni Tugores, perquè bevent de les característiques clàssiques-com són el valor del testimoni oral, de la memòria de les vivències i dels aspectes biogràfics; el de la consciència nacional de qui la conta; el dels fets històrics i dels protagonistes històrics; sense abandonar ni descuidar el principi de l'objectivitat-aconsegueix la identificació lector-protagonista i també provoca la reflexió i la crítica, uns elements que el nostre temps necessita imperativament.

A tall de conclusió, aquest és un llibre que des del passat ens acosta al present i ens ajuda a entendre l'un i l'altre, que té una alta qualitat literària, que narra unes

històries amb un alt nivell de sensibilitat i que són de gran valor humà, sense que cap d'aquests aspectes faci desmerèixer l'alt valor històric del recull, ni l'objectiu assolit: dignificar les víctimes que ho foren perquè no tenien ningú que les defensàs. Una vegada més Antoni Tugores, a la manera del cavaller medieval que creia en valors com la valentia, l'honor, la generositat i la cortesia, se'n apareix com el defensor de la dignitat dels desvalguts i de la justícia històrica.

Antoni Tugores

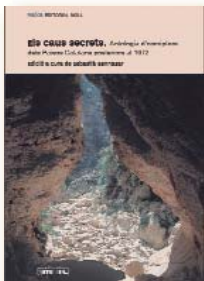
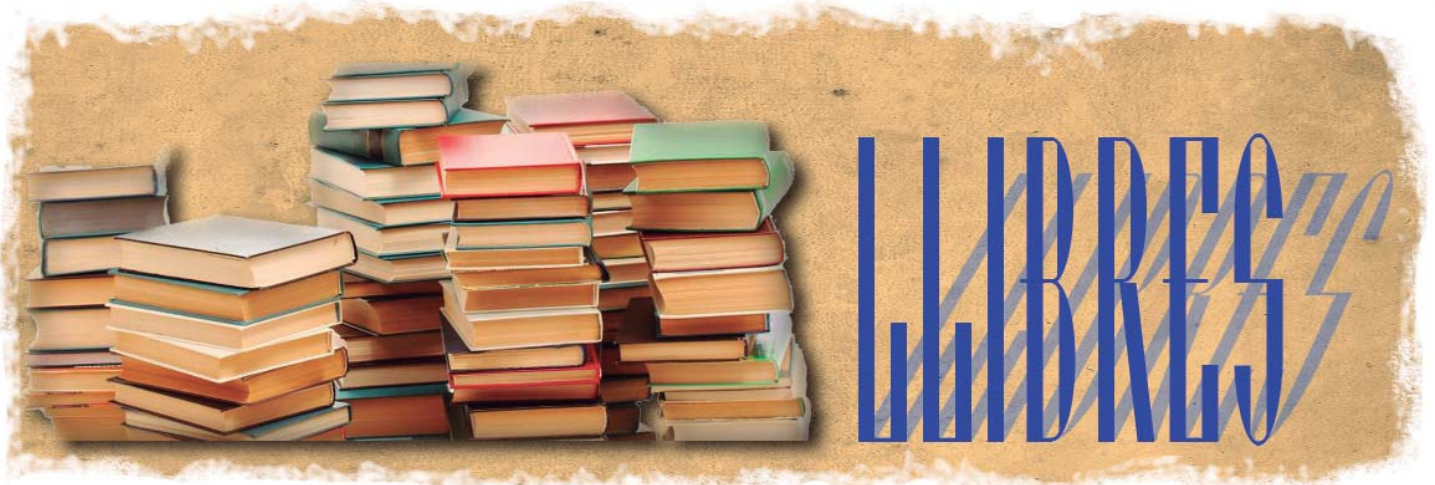
Com la carn de xinxa

Cròniques de 1936 i d'altres anys negats

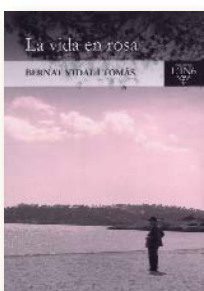
ideològics que la movien: sexisme, doble moral, antimarxisme... Altres vegades són notes que tenen la intenció de servir de presentació de personalitats polítiques locals o fins i tot de les línies en política educativa i també lingüística, com per exemple aquesta cita extreta de l'Arriba que diu "La dirección de este Semanario, sin dejar de reconocer la realidad de las lenguas regionales y el altísimo valor de sus obras literarias, quiere contribuir en lo posible a

Patria, autoridad..." (són paraules de Vandellós, delegat comarcal d'Educació que es poden llegir a "Vuitanta duros per una vida") o aquesta altra "... con el fajn de Capitán General... hay que obtener de la Superioridad la concesión del honor máximo militar para el rey de nuestras almas..." (ho deia Francisca Grimalt, cap de propaganda de Falange en la campanya de militarització del Sant Crist de Manacor, el mateix que encara avui el poble de Manacor passeja en romeria). Cites que a mesura que

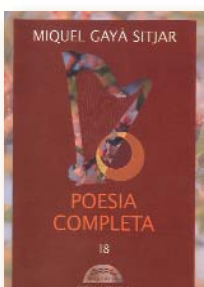
AAVV (2013)
Els Caus secrets. Antologia d'escriptors dels Països Catalans posteriors al 1972
 Palma. Editorial Moll (Raixa, 199)
 Edició a cura de Sebastià Bennasar

Una estranya retrobada amb la dona llargament somiada, la transcendència d'un innocent suc de taronja, una història de misteri a la platja, un detectiu que investiga la desaparició d'un jove algerià, una carta de Chopin a Georges Sand, el paradís perdut de la infantesa, com enfrontar-se a la mort d'un pare odiat, o als cops més tràgics de la vida, l'assetjament a través de facebook, el món de la droga, fantasmes mecànics, càmeres de foto fantàstiques, desnonaments, manifestacions, crisi, culpabilitat, tristor, melangia, pèrdua... Fantasia i una gran dosi de realitat... 61 relats de 61 autors joves, que toquen gairebé totes les inquietuds i temes, amb diferents estils, veus i tons, fent d'aquest llibre una mostra ben important i representativa de la narrativa actual en la nostra llengua.

Vidal i Tomàs, Bernat (2012)
La vida en Rosa
 Palma. Edita Consell de Mallorca (L'IN, 6)

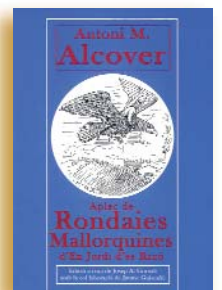
Cinc relats, cinc maneres d'entendre la vida segons Bernat Vidal i Tomàs: l'home gris que deixa de ser-ho; el peix filòsof que conta l'experiència viscuda a qui vol escoltar-lo; l'al·lot que desitja ser soldat per la força de l'aviador; el jove encisat per una princesa que tal volta no ho és i que l'empeny cap a l'aventura, i la turista que trabsalsa els estuejants d'una petita cala de pescadors.

Gayà Sitjar, Miquel (2012)
Poesia completa
 Palma. Edita Consell de Mallorca (Mixtàlia, 18)

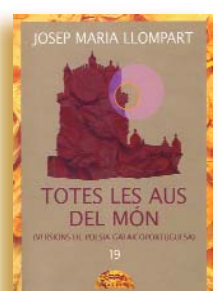
En aquesta obra es recull la totalitat de l'obra poètica de Miquel Gayà, estructurada en tres blocs: poemaris, poemes dispersos i traduccions d'Alphonse de Lamartine i André Rivoire.

Alcover, Antoni M. (2013)
Aplec de Rondalles Mallorquines d'en Jordi d'es Racó (VI)
 Palma. Editorial Moll
 Edició a cura de Josep A. Grimalt, amb la col·laboració de Jaume Guiscafrè

En aquest sisè volum conclou la publicació de les rondalles meravelloses, la qual es va iniciar en el primer, i inclou totes les rondalles religioses. Cada rondalla va acompanyada de notes crítiques i comentaris a dos nivells: el del lector culte no especialitzat i el de l'especialista, que trobarà també la transcripció literal de les anotacions corresponents a cada rondalla, extretes de les sis llibretes en què Alcover consignava el material que arreplegava de la tradició oral i que li servia com a base per a la posterior elaboració dels textos.

Llompart, Josep Maria (2012)
Totes les aus del món (Versions de poesia galaicoportuguesa)
 Palma. Edita Consell de Mallorca (Mixtàlia, 19)
 (Edició i introducció de Gabriel de la S. T. Sampol)

Josep Maria Llompart també es dedicà a publicar traduccions. De la seva labor com a traductor sobretot destaquen les antologies *Poesia galaico-portuguesa* (1984) i *Poesia gallega, portuguesa i brasilera moderna* (1988). Aquesta edició és una selecció d'aquestes versions poètiques, que ell considerava com a poesia pròpia. En apèndix es recullen els textos introductoris que va redactar per a les antologies.

Faner, Pau (2013)
Contes menorquins
 Palma. Editorial Moll (Les Illes d'Or, 103)

En aquesta obra la narració pren ales de fantasia desbordada damunt una acció irreal que arriba a extrems d'ebullició imaginativa. L'asèpsia i la mansueta disciplina són suplantades en aquest llibre per una incisiva irrupció d'elements tràgics, fantasmagòrics i al·lucinants, sovint tan irrals que resulten irracionals, i tan desballestats que el lector s'hi perd i sent que el cap li roda. Malgrat això –o tal vegada per això mateix–, a cada imatge trobam imatges belles, observacions agudes i cops estilístics que traïxen la grapa d'un autèntic bon escriptor.